Lodzer Tageblat № 131

Opłata pocztowa uiszcz. ryczałtem

פּרייז 15 גראשען

לאָדזשער טאָגעבלאַט

היינט 6 זייטען

רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 16.
טעלעפאָנען פון: רעדאַקציע 100-57, פון אַדמיניסטראַציע 100-47

מאָנטאָג, כ״ סיון תרצ״ב | 6 czerwca 1932 | 25-טער יאָהרגאַנג

פּאַפּען׳ס רעגירונג זאָגט, אַז די איז ניט אַנטיסעמיטיש

יודען-פיינדליכע אַרויסטרעטונגען וועלען שאַרף בעקעמפט ווערן

סענסאַציאָנעלע ערקלערונג פון דער נייער דייטשער רעגירונג פאַר יט״א

בערלין, 5 יוני (יט״א טעלעגר.) דער נייער דייטשער מיניסטאָרען-קאַבינעט האָט זיך געווענדעט צו דעם יט״א-פאָרשטעהער, אַז ער זאָל בערוהיגן די יודישע בעפעלקערונג. די איצטיגע דייטשע רעגירונג איז נישט קיין יודען-פיינדליכע און די יודישע בעפעלקערונג האָט דעריבער נישט קיין גרונד צו בעאונרוהיגונג. ס׳איז גענוג אָנצוווייזען, אַז אַ גרויסער טייל פון די ביי - נאָמינירטע יודישע מיניסטאָרען און הערכע בעאַמטע זענען בעקאַנט מיט זייער יודען פריינדליכקייט. אַזוי, למשל, איז דער שטאַטס-סעקרעטאַר פּלאַנק אַ נאָהנטער פריינד פון פּראָפ. איינשטיין. אַ צווייטער הויכער בעאַמטער קויפמאַן איז פון יודישער אָפּשטאַמונג.

די נייע רעגירונג—האָט מען ווייטער ערקלערט דעם יט״א-פאָרשטעהער — וועט ענערגיש בעקעמפען אַלע אַנטיסעמיטישע אַרויסטרעטונגען.

אין אַ רעדע אין מעקלענבורג פּראָטעסטירט נעגען אָנערקענען די רעגירונג פון פאָן פּאַפּען פאַר אַ היטלעריסטישע. דער רעדנער האָט ערקלערט, אַז די היטלע־ ריסטען וועלען אונטערנעמען די מאַכט. דאָס וועט אָבער ערשט געשעהען נאָך די נייע וואַהלען.

פּאַפּענ׳ס רעגירונג איז נישט אַ היטלעריסטישע זאָגען היטלעריסטען

בערלין, 5 יוני. (ספּ.) דער היטלעריסטישער רעפּוטאַט שטראַסער האָט

—=—

היטלעריסטישע שטורם-אָפּטיילונגען זאָלען ווידער ערלויבט ווערען

בערלין, 5. יוני (ספּ) דער נייער אינערן-מיניסטער פאָן גייל האָט ער־ קלערט, אַז דער דעקרעט מכח פונאַנדער־ לאָזען די היטלעריסטישע שטורם-אָפּ־ טיילונגען וועט געענדערט ווערען.

די בלוטיגע רעליגיעזע קאַמפען אין אינדיען

זייט איינינע וואָכען קומען פאָר בלוטיגע קאַמפען צווישען די הינדוסען און מאַכמעדאַנער אין באָמביי. די געוועלבער זענען געוואָרען צעריבעט און די סחורות פערברענט אין די גאַסען. אונזער בילד שטעלט פאָר איינע פון די סצענעס, וואו מ׳פערברענט סחורות אין גאַס.

אינטערווענץ פון צענטר. קליינהענדלער-פערבאַנד אין פינאַנץ-מיניסטעריום

וואַרשא, (י.ט.א.) די יודישע קליינ־ הענדלער אין באַראַנאָוויטש, וועלכע געפינען זיך אין אויסערגעוועהנליך שווערע בעדינגונגען, זענען ביי דער לעצטער אויסמעסטונג פון אומזאַץ־ שטייער זעהר שטאַרק בעשוול׳ט גע־ וואָרען און עס דראָהט זיי אַ פולשטענ־ דיגע רואין. נישט געקוקט דערויף, וואָס דער פערברויך אין האַנדעל איז געפאַלען פון 40 ביז 50 פּראָצ., זענען די אומזאַצען פאַר די קליינהענדלער גערעכנט געוואָרען פון 50 ביז 200 פּראָצ. אין פערגלייך מיט׳ן יאָהר 1930 די דאָזיגע לאַגע האָט אויך דערפיהרט דערצו, דאָס געוויסע קליינהענדלער האָבען ליקווידירט זייערע געשעפטען.

אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט אַ דעלעגאַציע פון צענטראַלען קליינהענד־ לער-פערבאַנד, די ה״ה: פּרעזעס אַדוו. ב. זינדעלעוויטש, דיר. ד. בערלינער און פאָרשטעהער פון באַראַנאָוויטשער קליינהענדלער מ. בערלין, אינטערווע־ נירט אין פינאַנץ-מיניסטעריום, וואו די דעלעגאַציע האָט בעלייגט דעם גאַנצען אויספיהרליכען מאַטעריאַל צו־ זאַמען מיט אַ רשימה פון די בעשול׳טע שטייער-צאָהלער און געפאָדערט: דע־ ליגירען אַ מיניסטעריאַלען אינספּעקטאָר קיין באַראַנאָוויטש, וועלכער זאָל אויפן אָרט אויספאָרשען דעם פאַקטישען מצב פון די קליינהענדלער ווי אויך די דורכגעפיהרטע אויסמעסטונג און בע־ גרעניצען די עקזעקוציעס.

אין רעזולטאַט פון דער אינטערווענץ האָט דער פינאַנץ-מיניסטעריום נאָכ׳ן בעקענען זיך מיט׳ן זאַכליכען מאַטער־ יאַל, צוגעזאָגט ענטגעגענצוקומען די פאָסטולאַטען פון דער דעלעגאַציע און תיכף פאַראָרדענען דער אינטערליגענדער מאַכט צו דעלעגירען קיין באַראַנאָוויטש אַן אינספּעקטאָר, וועלכער זאָל לויט זיין איינזעהן בעגרעניצען די עקזעקוציעס.

—§—

בלוטיגע פּויערן-דעמאָנסטראַציע

2 טויטע און 7 פערוואונדעטע

משאָרסקאָוו, 5. יוני. (ספּ) אין לאַבוו, פאָלנער פּאָוויאַט האָט די פּיע־ רוס-פּאַרטיי אָרגאַניזירט אויף היינט אַ מיטינג אונטער׳ן פרייען הימעל און אַ דאַנקבאַסטאַציע-צוג איבער די גאַסען. צוליב דער עפּידעמיע פון שאַרלאַטינא און דיפטעריט, וואָס הערשט אין דער געגענד, האָט דער סטאַראָסטאַ נישט ער־ לויבט איינצואָרדנען דעם מיטינג.

נישט קוקענדיג אָבער אויפ׳ן פערבאָט האָט זיך פערזאַמעלט אַ גרויסער המון אין דער אָנגעגעבענער צייט אין זיך פאָרמירט אין אַ צוג. דאַן האָט די פּאָ־ ליציי גערופען דעם המון זיך פונאַנדער־ צוגעהן. פון המון זענען דאַן געפאַלען אויף דער פּאָליציי שטיינער, ווי אויך איינינע שאָסען. די פּאָליציי האָט דאַן נאָך אַמאָל גערופען דעם המון זיך פונ־ אַנדערצוגעהן, אָבער אָהן רעזולטאַט. דאַן האָט די פּאָליציי בענוצט די גע־ וועהר, אָפּגעבענדיג אַ סאַלווע אין דער לופט אָבער אויך די דאָזיגע וואָרנונג איז געבליבען אָהן רעזולטאַט און פון המון זענען ווייטער געפאַלען שטיינער אויף די פּאָליציאַנטען. די פּאָליציי האָט דאַן געזעהען גענויטיגט צו שיסען אין המון. דער רעזולטאַט איז געווען אַ טרויעריגער: 2 טויטע און 7 פערוואונ־ דעטע.

—§—

מעמעלער קאָנפליקט וועט געלעזט ווערען דורך האַגער שידס-טריבונאַל

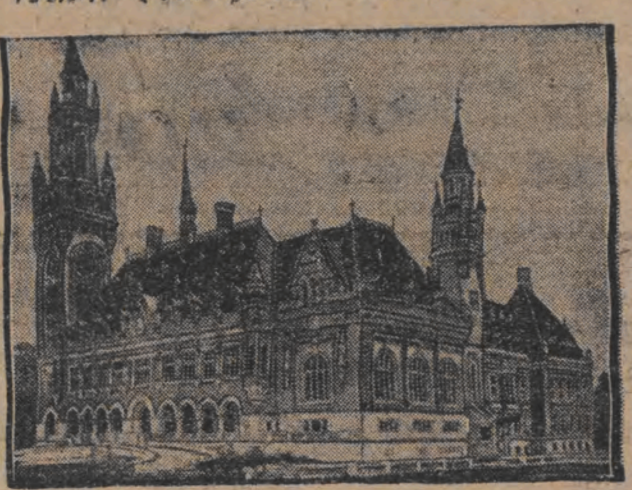

דעם 8-טען יוני וועט דער טריבונאַל אין האַג (אין דער מיט) זיך פערנעמען מיט׳ן מעמעלער קאָנפליקט. דעם פּרעזיץ וועט פיהרען קוורערא (לינקס). די ליטווישע רעגירונג וועט זיין פערטרעטען דורך סידסיקאָווסקא (רעכטס).

איז הויזנער אומגעקומען?

לאָנדאָן 5 יוני (ספּעצ.) אין שייכות מיט׳ן פליה פון פּויליש יודישען לופט פליהער הויזנער איבער׳ן אַטלאַנטיק הערשט אַ שטאַרקע בעאונרוהיגונג קיין שום ידיעות זענען זייטען אנהויב פון פליה נישט ערהאַלטען געוואָרען דורך קיין שום שיפען, עס הערשט די איבערצייגונג אַז וואַהרשיינליך איז מיט׳ן בראַווער פליהער געשעהן אַ קאַטאַסטראָפע.

אַזוי ווי זייט׳ן אָנהויב פון פליה זענען שוין אָפּגעפלאָסען 53 שעה איז אויסגעשלאָסען אַז דער פליהער זאָל זיך קענען האַלטען אין דער לופטען, ווייל ער האָט געהאַט בענזין סך הכל אויף 50 שעה.

סטאַניסלאַוו הויזנער איז נישט געמל׳ט

ניו-יאָרק. 5 יוני (יט״א טעלעגר.) ס׳ווערט דאָ בעשטעטיגט, אַז דער פּויליש-יודישער פליהער סטאַניסלאַוו הויזנער איז נישט גע׳מל׳ט.

נייער דייטשער אויסערן-מיניסטער קאָנפערירט מיט מאַקדאָנאַלד׳ן

לאָנדאָן, 5. יוני. (ספּ.) דער נייער דייטשער אויסערן-מיניסטער פאָן נויראַט וועלכער איז געווען דייטשער אַמבאַסאַ־ דאָר אין לאָנדאָן, איז היינט אָנגעקומען קיין לאָנדאָן, כדי איבערצוגעבען די אָפּ־ רופונגס-בריוו.

און משך פון טאָג האָט פאָן נויראַט קאָנפערירט מיט׳ן ענגלישען אויסערן־ מיניסטער סיר סימאָן און מיט׳ן פּרעמ־ יער מאַקדאָנאַלד. פרייטאָג פאָהרט פאָן נויראַט אָפּ צוריק קיין בערלין. אויף די קאָנפערענצען מיט די ענגלישע מלוכה־ מענער זענען בערירט געוואָרען רעפּאַ־ ראַציע- און ענטוואָפנונגס-ענינים.

יודישע אַרבייטסלאָזע דעמאָנסטרירען פאַר׳ן הויז פון הרב זאַק אין ריגא

ריגא (יט״א) פאַר׳ן הויז פון הרב זאַק האָבען איינגעאָרדנעט אַ דעמאָנ־ סטראַציע העכער 400 יודישע אַרבייטס־ לאָזע, דערין פיל פרויען מיט די קינ־ דער אויף די הענד. די אַרבייטסלאָזע האָבען געפאָדערט שטיצע. זיך אַריינ־ געריסען אין הרב זאַק׳ס וואוינונג און געדראָהט דעם דאָרט צופעליג אַנוועזענדען אָרטאָדאָקסישען דעפּוטאַט דובין. פּאָליציי האָט אינטערווענירט, צוטריבען די דעמאָנסטראַנטען און אַוועקגעשטעלט אַ פּאָליציי-שמירה פאַר׳ן הויז פון הרב זאַקס.

יודען אין מעהרען שטאַרבען אויס

פּראַג, (יט״א) אויפ׳ן יסוד פון דער פאָלקסצעהלונג פון 1931. וואָס איהרע רעזולטאַטען ווערען איצט פערעפענט־ ליכט, קען מען פעסטשטעלען, אַז די יודישע בעפעלקערונג אין מעהרען איז פון 18,716 אין 1921 געפאַלען אויף 17,063 אין 1931. דאָזיגע שטאַרקע ירי־ דה פאַר די לעצטע 20 יאָהר איז קודם כל אַ רעזולטאַט פון דער געשטייגער־ טער שטערבליכקייט און געבורטען־ ירידה. דער פּראָצענט-זאַץ פון יודען לגבי דער גאַנצער בעפעלקערונג, וואָס האָט אין 1921 אויסגעמאַכט 0,58 פּראָצ. בעטרעפט איצט בלויז 0,43 פּראָצ.

מלוכה-פּרעזידענט איז טשעכאָסלאָוואַקיע

משעכאָסלאָוואַק, 5. יוני. (מע־ לעפאָניש) היינט האָט דער מלוכה-פּרע־ זידענט מאָשטשיצקי שפּאַצירט אין קר־ פּאַרק און בעזוכט די וואַלען ביי דער ווייסעל. איהם האָט בעגלייט פּאָלקאָווניק ד״ר גלאַץ.

טיף געריהרטע בעטייליגען מיר זיך אין אייער צער פאַמיליע מייזעלס צוליב׳ן טויט פון אייער ליבע פרוי און מוטער

נ״ע חי׳ אסתר

זייט געטרייסט!

אננא, דוד און נפתלי ווייגרעט.

כשר | ווינטיג | כשר

נייעס צום זומער-סעזאָן!

ווילט איהר זיין געזונד?

ווילט איהר עסען געשמאַקע און פרישע מיטאָגען, פריהשטיקען און אָוונד-ברויטען?

קומט אַלע ווי איינער נור אין דעם גוט-בעקאַנטען, היגיענישען, כשר׳ן

באַר „בריסטאָל"

4 פּאָלודניאָווא 4

טעל. 151-74

וואו איהר בעקומט צו יעדער צייט די בעסטע

מיטאָגען פון 50 אָן מיט געפליגעל

און פער־שידענע ווענדבראָטען פון 90 גר. אָן

פריהשטיקען צו בעקומען פון 7 פריה אָן

קומט און איבערצייגט אייך!

געבעקס פריי! סאָלידע בעדינונג!

כ׳שיקט אָפּ מיטאָגען צו הויזע אָהן עקסטרא קאָסטען

לעזט און אַבאָנירט דאָס „לאָדזער טאָגעבלאַט"

ASEKURACJA-פערזיכערונגען

פון פאַבריקען געגען פייער, אַלערליי סחורה-לאַגערן געגען פייער און גנבה.

וואוינונגען געגען פייער און גנבה

ווי אויך טראַנספּאָרט-פערזיכערונגען פיהרט אויס רעעל און פּינקטליך אויף גינסטיגע בעדינגונגען

מרדכי חיים רומקאָווסקי

קילינסקיעגא 105. טעל. 112-50.

גאַנץ לאָדז

האָט געמאַכט אַ רושם מיט די

רעשטען

נאָוואָמיעסקאַ 5 פראָנט 2 שטאָק

די נייעסטע מאָדערנסטע הערען- און דאַמען־ שטאָפען פון די בעסטע קוואַליטעטען מיט 30% ביליגער. קומט און איבערצייגט אייך! נאָר לאָזט אייך נישט פערפיהרען, געדענקט גוט דעם אַדרעס:

נאָר 2 שטאָק פראָנט ביי שטשענשליווי.

גאָלד, בּיזשוטעריע און לאָמבאַרד-קוויטעס

צאָהלט די העכסטע פרייזען

איזידאָר פיאַלקאַ. פּיעטריקאָווער 7 №

Dr. Wołkowyski

צעגיעלניאַנאַ 4

טעלעפאָן 216-90

ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט ווענערישע קראַנק־ הייטען און מענער-שוואַכע, אַלע-אַרט אַנאַליזע עלעקטראָטעראַפּיע, בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַלען

נעמט אָן פון 9–2, און פון 5–9 אָוועגד.

אַ באָמבען־אַטענטאַט אויף מוסאָליני

מלוכה־איבערקעהרעניש אין טשילי; פּרעזידענט אַראָפּגעזעצט פֿון אַמט

אַטענטאַט אויפֿ'ן איטאַליענישען דיקטאַטאָר

רוים, 5 יוני. (ספּ.) אויפֿ'ן ווענעציאַנער פּלאַץ אין רוים, וואו עס געפֿינט זיך דער זיץ־אָרט פֿון איטאַליענישען דיקטאַטאָר מוסאָליני האָט די פּאָליציי פֿערהאַפֿטעט אַ יונגענמאַן, בײַ וועמען מען האָט געפֿונען אַ פּאָלישען פּאַס, אויסגעשטעלט אויפֿ'ן נאָמען פֿון שווייצאַרישען בירגער גאַלדיני אַנדזשעלאָ. בעת דער רעוויזיע האָט מען בײַ איהם געפֿונען 2 באָמבעס פֿון גרויסער קראַפֿט און אַ פּיסטאָלעט גרייט צו שיסען.

די אַדורכגעפֿיהרטע אויספֿאָרשונג האָט פֿעסטגעשטעלט, אַז דער יונגערמאַן האָט זיך געגרייט הײַנט אויסצופֿיהרען אַן אַטענטאַט אויף מוסאָליני'ן.

5 טויטע און פֿיל פֿערוואונדעטע בעת אַ מיליטער פּאַראַד אין נעאַפּעל

נעאַפּעל, 5. יוני. (ספּ.) בעת אַ האָנאָר־סאַלווע איז אין אַן אַמוניציע־לאַגער אויסגעבראָכען אַן עקספּלאָזיע. 5 זעלנער זענען דערהרג'עט געוואָרען און פֿיל פֿערוואונדעט.

אומזיסטע באַהן־בילעטען פֿאַר פּראָווינצער קראַנקע וואָס היילען זיך אויפֿ'ן שטאַאַטישען רעכנונג

(§) די וואַרשאווער באַהן־דירעקציע האָט פֿונאַנדערגעשיקט אַ צירקולאַר צו אַלע באַהן־דירעקציעס, אַז אַלע וועלכע היילען זיך אין די שטאַאַטישע שפּיטעלער געניסען צוריקוועגס פֿון אַן אומזיסטען באַהן־בילעט דריטע קלאַס ביז צו זײַער וואוין־אָרט. כדי צו קאָנען געניסען פֿון אומזיסטען באַהן־בילעט, מוז מען צושטעלען אַ בעשײַניגונג פֿון דער שפּיטאַל־פֿערוואַלטונג, בעשטעטיגט פֿון בעטרעפֿענדען מאַגיסטראַט.

נײַער דײַטשער אויסערן־מיניסטער פֿאָן נױראַט

דער ביז־איצטיגער דײַטשער באָטשאַפֿטער אין לאָנדאָן, פֿאָן נײראַט, נאָך זײַן בעזוך בײַם קאַנצלער פֿאָן פּאַפּען, וועלכער האָט איהם איבערגעגעבען דעם זיץ אַלס אויסערן־מיניסטער.

פּוילישע רעגירונג וועט שטיצען דעם האַנדעל מיט קרעדיטען

וואַרשאַ. (ספּ.) שבת האָט דער האַנדעלס־מיניסטער ה' זאַרזשיצקי געווײלט אין קראַקאָ, וואו ער איז אויפֿגענומען געוואָרען דורך דער אָרטיגער האַנדעלס־קאַמער.

ענטפֿערנדיג אויף די בעגריסונגען מצד'ן פּרעזעס פֿון דער האַנדעלס־קאַמער האָט דער האַנדעלס־מיניסטער געזאָגט צוו־אַנד.

עס ליגט כּלל נישט אין דער טענדענץ פֿון דער רעגירונג צו בעגרענעצען די פּריוואַט־איניציאַטיווע און דער אינדוסטריע אין האַנדעל לטובת די מלוכה־אונטערנעהמונגען.

ווײַטער האָט דער מיניסטער ערקלערט, אַז עס וועלען פֿאָרקומען ענדערונגען בײַם פֿערטיילען קרעדיטען, וואָס וועלען ערמעגליכען דעם האַנדעל צו געניסען פֿון זיי אין אַ גרויסער מאָס.

טשעכישער אויסערן־מיניסטער אין קאַטאָוויץ

קאַטאָוויץ 5 יוני (טעל.) דאָ איז אָנגעקומען דער טשעכישער וויצע־אויסערן־מיניסטער ד"ר קראָפֿטאַ צוזאַמען מיט'ן טשעכישען קאָנסול אין קראָקאָ און דעם פּוילישען באָטשאַפֿטער אין פּראַג.

היינט איז דער גאַסט אויפֿגענומען געוואָרען דורכן שלעזישען וואָיעוואָדאַ גראַזשינסקי. אין משך פֿון טאָג האָבען די געסט בעזוכט פֿערשידענע פֿעראַנשטאַלטונגען פֿון גרעסערע אינדוסטריע־אונטערנעהמונגען.

רעוואָלוציע אין טשילי

לאָנדאָן, 5 יוני. (ספּ.) אין סאַנטיאַגאָ דע טשילע איז אויסגעבראָכען אַ רעוואָלוציע, וואָס האָט זיך אויף אַ זעלטענעם אופֿן אײַנגעענדיגט. די רעוואָלוציאָנערען האָבען געצוואונגען דעם פּרעזידענט מאָנטערא צו אַבדיקירען נאָכ'ן איבערנעמען דעם פּאַלאַץ. די מאַכט האָבען איבערגענומען אַ ראַט פֿון 4 פּערזאָן, וואָס בעשטעהט פֿון: קאַרלאָס דאַווילא, דער פֿיהרער פֿון די ליבעראַלען, מאַטקאַ, דער אָנפֿיהרער פֿון די רעוואָלוציאָנערען, גענעראַל פּוגא און פּילקאָוונוּק גראָווע. די רעוואָלוציאָנערען האָבען בעהערשט די לאַגע מיט דער הילף פֿון 40 אַעראָפּלאַנען און 100 טויזענד זעלנער, נאָכדעם, ווי זיי האָבען אויסגעפֿיהרט אַן אָנגריף אויף דער הויפּטשטאָט. די [illegible] פֿון נצחון פֿון די רעוואָלוציאָנערען, וואָס איז דערגרייכט געוואָרען בײַ מינימאַלע קרבנות (צוזאַמען 6 טויטע) איז די שטעלונג פֿון דער מיליטער־קאָמאַנדע, וואָס האָט זיך אָפּגעזאָגט אויסצופֿיהרען די בעפֿעהלען פֿון פּרעזידענט אַרויסצוטרעטען געגען די רעוואָלוציאָנערען. דער פּרעזידענט האָט נישט אָפֿיציעל רעזיגנירט פֿון זײַן אַמט, נאָר בלויז זיך אָפּגעזאָגט, זײַענדיג דערצו געצוואונגען.

פּערזאָנען, וואָס שטעהען נאָהענט צו די נײַע מאַכט־פֿאַקטאָרען, ערקלערען, אַז עס וועט אַדורכגעפֿיהרט ווערען אַ רעוויזיע פֿון דער קאָנסטיטוציע מיט'ן ציל צו שאַפֿען אין טשילי אַ סאָציאַליסטישע רעפּובליק.

גרויסע פֿערפֿלייצונגען אין זאַקסען

לייפּציג, 5 יוני (ספּ.) די פֿערפֿלייצונגען אין זאַקסען נעמען אָן קאַטאַסטראָפֿאַלע פֿאָרמען. דער זאָאָלאָגישער גאָרטען אין דרעסדען איז פֿולשטענדיג פֿערגאָסען. עס איז אַראָפּ אַ געוואַלדיגער שטורם־האָגעל. אין איבער 120 ערטער איז די טעלעפֿאָנישע פֿערבינדונג צושטערט געוואָרען. אַ דונער האָט געהרג'עט 2 פּערזאָן וואָס האָבען זיך אויסבעהאַלטען פֿאַר'ן גוס רעגען.

ערקלערונג.

צו דער רעדאַקציע „לאָדזער טאָגעבלאַט", לאָדז.

אויפֿ'ן גרונד פֿון די אַרטיקלען 21 און 22 פֿון דעקרעט וועגען די צייטווייליגע פּרעסע־פֿאָרשריפֿטען (Dz. Pr. P. P. poz. 186/1919) בעטען מיר אָבצודרוקען אין דעם נאָהנטסטען נומער פֿון אייער חשוב'ער צייטונג די פֿאָלגענדע הכחשה: אין צוזאַמענהאַנג מיט דער נאָטיץ אין אייער צייטונג № 127 פֿון 1־טן יוני ה. י. אונטערן קעפּעל „זינגער, אָדער סינגער?"

עס איז נישט אמת, דאָס אין דער לאָדזער פֿיליע פֿון דער קאָמפּאַניע זינגער פֿלעגען זיך מעלדען קליענטען און בעקלאָגען זיך אויף די בײַ אונז געקויפֿטע כלומר'שט שלעכט פֿונקציאָנירענדע מאַשינען. עס איז אָבער אמת, אַז אַ גאַנצע רייהע פּערזאָנען, וועלכע האָבען בײַ אונז געקויפֿט מאַשינען, האָבען עדות געזאָגט אויף דער געריכטס־פֿערהאַנדלונג, אַז זיי זענען פֿון די בײַ אונז געקויפֿטע מאַשינען זעהר צופֿרידען. עס איז נישט אמת, אַז מיר פֿלעגען בענוצען צו די מאַשינען טיילען וועלכע שטאַמען פֿון אַלטע מאַשינען, עס איז אָבער אמת, אַז מיר פֿלעגען אויפֿקויפֿען עטוואָס בענוצטע קעפּלעך זינגער'ס און צוגעבען צו זיי נײַע טיילען פֿון ערשטקלאַסיגער קוואַליטעט, אַנשטאָט די געברויכטע. אַזוי אַז די דורך אונז רעקאָנסטרואירטע מאַשינען האָבען געאַרבייט נישט ערגער פֿון נײַע, וואָס עס האָט פֿעסטגעשטעלט די געריכטס־עקספּערטיזע.

עס איז נישט אמת אַז אונזער פֿערטיידיגער אַדוו. פּאָרעללע זאָל זיך האָבען געשטיצט אויף דעם, דאָס צוליב דעם וואָס מיר פֿיהרען נישט קיין האַנדעלסביכער איז אומעגליך פֿעסטצושטעלען צי די מאַשינען. וועלכע מיר פֿלעגען פֿערקויפֿען שטאַמען פֿון דער קאָמפּאַניע זינגער. אמת איז דאָס מיר האָבען פֿערקויפֿט די גענוצטע און דורך אונז רעקאָנסטרואירטע אָריגינעלע קעפּלעך פֿון זינגער'ס מאַשינען אַלס רעמאָנטירטע און נישט אַלס נײַע.

נישט אמת איז אויך אַז די ציוויל־תביעה איז איבערגעשיקט געוואָרען אין האַנדעלס־געריכט. אמת איז, אַז דאָס קרייז־געריכט האָט די תביעה אָנערקענט נאָר אויף 9.360 זל. און די רעשט אָפּגעוואָרפֿען.

דער געריכטס־אורטייל איז נישט רעכטסקרעפֿטיג צוליב דער דורך אונז אַריינגעטראָגענער אַפּעלאַציע.

מיט דרך ארץ

זינגער און לאַכמאַן

לאָדז, אַלעקסאַנדריסקאַ 2.

פֿערענדיגט דער שטרײַק בײַ דער פֿירמע „טריאַ"

(§) בשעתו האָט בײַ דער פֿירמע „טריאַ" אין זגערסקאַ וואָליאַ אויסגעבראָכען אַ שטרײַק פֿון די אַרבײַטער, וואָס זענען בעשעפֿטיגט בײַם בויען די באַהן־ליניע.

די סיבה פֿון שטרײַק איז געווען דאָס, וואָס די אַרבײַטער האָבען נישט געקריגען אויסגעצאָהלט די לוינען.

אַ דאַנק דער אינטערווענץ פֿון [illegible]סקאַ־וואָליער מאַגיסטראַט און אַרבײַטס־אינספּעקטאָר איז ענדליך דער שטרײַק ליקווידירט געוואָרען און די פֿאַבריקאַנטען האָבען צוגעזאָגט אין די נאָהענטסטע טעג אָפּצוצאָהלען די פֿערלעגענע לוינען.

דרוקזאַכען

ווערען שנעל און פּראָמפּט אין דער פֿיינסטער אויספֿיהרונג אויסגעפֿערטיגט.

קלעפּסידרעס

צו זעהר ביליגע פּרייזען ווערען אין פֿערלויף פֿון 1 שעה געדרוקט און אויסגעקלעפּט אין דער גאַנצער שטאָט.

בוכדרוקערײַ
ע. און מ. האַמבורסקי
פּיעטריקאָווער 16. טעל. 100־47
פּאַכטער: מ. ב. חיי

צום יודישען פֿאָלק אין פּוילען

ברידער יודען!

אין אַ צײַט פֿון שווערע לײַדען און ביטערע רנויט האָט זיך פֿאַר אונזערע אויגען ווידער בעוויזען אַ שימער פֿון האָפֿנונג. דורך דעם געדיכטען נעפּעל פֿון דעם פֿינסטערן גלות־הימעל האָט זיך דורכגעריסען אַ ליכטיגער שטראַהל פֿון דער גליהענדער ארץ ישראל זון און דערוואַרימט אונזערע פֿערשמאַכטע הערצער און צעווייטאָגטע נשמות.

די טויזענדער טוריסטען, וועלכע האָבען עולה רגל געווען קײן ארץ ישראל דעם לעצטען פסח און דאָרט געזעהן מיט אייגענע אויגען דאָס וואונדערליכע ווערק פֿון אויפֿבוי און אויפֿלעבונג, וואָס ווערט געשאַפֿען דורך די פּיאָנערען פֿון דעם אַלטען געבלאָגטען פֿאָלק, זענען צוריקגעקומען ווי פֿערשיכּור'ט און די כוואַליע פֿון ענטוזיאַזם, וואָס האָט זיי אַרומגעכאַפּט בײַם אָנבליק פֿון דער זיך בויענדער יודישער היים, האָט זיך איבערגעטראָגען אויף די ברייטסטע שיכטען פֿון דער יודישער בעפֿעלקערונג.

אין אַלע לענדער, וואו עס לעבען קאָמפּאַקטע יודישע קבוצים, הויפּטזעכליך אָבער בײַ אונז אין פּוילען, וואו די יודישע בעפֿעלקערונג לײַדט דאָפּעלט פֿון דער גלות, נעהמט איצט אָן אַ שטאַרקע בעוועגונג צו ראַטעווען די רעשטלעך פֿון דעם יודישען פֿאָלקס־פֿערמעגען דורך אַ ברייט־פֿערמאָסטענער קאָלאָניזאַציע פֿון דעם יודישען מיטעלשטאַנד אין ארץ ישראל. דער יודישער האַנדווערקער און מיטעלער סוחר, וואָס דער פּטרר וואַקסענדער קריזיס און דער אומברחמנות'דיגער אַרויסשטויסונגס־פּראָצעס ערשטיקט זייער עקזיסטענץ און איהרע פֿונדאַמענטען, זאָלען איצט איבערפֿלאַנצען זייער שעפֿערישע איניציאַטיווע און אונטערנעהמונגס־גײַסט אויף דעם מעהר דאַנקבאַרען באָדען פֿון דעם יודישען לאַנד, וועלכער בעהאַלט נאָך אין זיך אומגעצעהליגע מעגליכקייטען פֿון עקזיסטענץ פֿאַר פֿיל צעהנדליגער טויזענדער.

עס שײַנט, אַז אַ נײַע תקופה הויבט זיך אָן אין דעם אויפֿבוי פֿון דער יודישער נאַציאָנאַלער היים, אַ תקופה פֿון אויפֿבליה און אויפֿשטײַג און די דאָזיגע ווענדונג איז נאָך בעדײַטונגס־פֿולער און הילפֿרײַכער דערמיט, וואָס זי גיט די מעגליכקייט לכל־הפּחות אין אַ קליינעם טייל צו לינדערן דאָס דערשרעקענדע עלענד, וואָס פֿערצעהרט די גרעסטע קיבוצים פֿון יודישען פֿאָלק.

דער „קרן היסוד", דער הויפּט־אינסטרומענט פֿון דעם ארץ ישראל אויפֿבוי, וועלכער האָט צוזאַמען מיט'ן קרן־קימת געלעגט די פֿונדאַמענטען פֿון דעם נײַעם ארץ ישראל, בעטראַכט עס אַלס אַ גרויסע זכיה און גליק פֿאַר זיך, וואָס ער קאָן איצט קומען צו זײַן טרײַע פֿרײַנד, צו די טויזענדער תורמים פֿון אַלע יודישע שיכטען און צו זיי זאָגען:

אָט זענען די פּרוכטען פֿון אײַער אָפּפֿערוויליגער אַרבייט, אָט זענען די רעזולטאַטען פֿון אײַער מאַטעריעלע אָפּפֿער, וועלכע האָבען געגעבען די מעגליכקייט צו ברענגען ארץ ישראל אַזוי ווײַט, אַז שוין הײַנט קאָן זי דינען אַלס קליינער אָנלייען פֿאַר די פֿלאַנרוישענדע יודישע מאַסען, אַלס טיילווײַזער אויל פֿאַר די אַנטלויפֿענע און אַ טראָפּען פֿון טרייסט פֿאַר די דערשלאָגענע און פֿערצווייפֿעלטע. אויב עס האָט זיך נאָך געפֿונען צווישען די תורמים פֿון די ארץ ישראל'דיגע פֿאָנדען עמיץ, וואָס האָט געצווייפֿעלט, צי זײַן אָפּפֿער האָט אַ זין און אַ נוצען, איז איצט ווידער אַמאָל געבראַכט געוואָרען אַ בעווײַז, אַז דורך דער געמיינזאַמער נאַציאָנאַלער אָנשטרענגונג ווערט געלייגט אַ ראַטונגס־בריק צווישען ארץ ישראל און דעם גלות, אַ בריק, איבער וועלכער עס געהען די מחנות פֿון אונזער וואַנדערער, וועלכער בויט אַהיים פֿאַר זיך און פֿאַר'ן גאַנצען פֿאָלק.

דאָס דאָזיגע בעוואוסטזײַן מעג אונז צוגעבען מוט און אויסדויער פֿאַר אונזער ווײַטערדיגער אַרבייט, וועלכע מוז און וועט געקרוינט ווערען מיט ערפֿאָלג.

די פֿליכטען, וואָס ליגען אויף אונז, זענען איצט פֿילפֿאַך גרעסער. טעגליך טויזענדער נײַע עולים זוכען איצט אַ מעגליכקייט זיך אײַנצואָרדנען אין ארץ ישראל און טויזענדער און איבער טויזענדער יודען שטעהען גרייט צו געהן קײן ארץ ישראל און דאָרט בויען פֿאַר זיך אַ צוקונפֿט. וואָרום צוזאַמען מיט דער נײַער עליה פֿונם מיטעלשטאַנד, פֿאַר וועלכער עס זענען איצט צום ערשטען מאָל אָפֿיציעל בעשטימט געוואָרען עטליכע הונדערט סערטיפֿיקאַטען, רײַסען זיך דאָרט קײן ארץ ישראל טויזענדער פֿון אונזער בעסטע יוגענט, וואָס זייער לאַגע אין גלות איז האָפֿנונגסלאָז און זיי וואַרטען שוין לאַנג מיט אונגעדולד צו קאָנען געהן בויען מיט שווייס און בלוט דאָס לאַנד פֿון אונזער האָפֿנונג, וועלכעס זיי זענען גרייט צו פֿערטיידיגען מיט מסירת־נפֿש נישט אָפּשרעקנדיג זיך פֿאַר קײן שום שטערונג און קײן שום קרבן. דער „קרן היסוד" מוז שענקען זײַן אויפֿמערקזאַמקייט די דאָזיגע עולים מאַסען און זיך בעמיהען צו פֿערלײַכטערן זיי דעם שווערען פּראָצעס פֿון פֿערוואָרצלען זיך אין לאַנד. אָבער די דאָזיגע אויפֿגאַבע פֿאָדערט גרויסע סכומים געלד אויף נײַע אינוועסטיציעס, וועלכע וועלען קאָנען רעאַליזירט ווערען נאָר בײַ אַן ענטשפּרעכענדער שטײַגערונג פֿון די הכנסות.

מיר זענען זיכער, אַז די יודישע בעפֿעלקערונג אין פּוילען גיט זיך אָפּ אַ קלאָרען דין וחשבון פֿון די אויפֿגאַבען, פֿאַר וועלכע עס שטעהט איצט דאָס יודישע פֿאָלק אין צוזאַמענהאַנג מיט די אויסזיכטען אויף אַ נײַער מאַסען־עליה און מאַסען־קאָלאָניזאַציע. מיר גלויבען אין דעם געזונדען היסטאָרישען חוש פֿון די יודישע פֿאָלקסמאַסען און פֿול מיט האָפֿנונג און צוטרוי טרעטען מיר צו צו אַ פֿערשטאַרקונג פֿון אונזער אַרבייט אין דער דאָזיגער אחריות'פֿולער שעה.

פֿון אונזערע טרײַע פֿרײַנד, די טוּלטזינע און אָפּפֿערווילגע עסקנים און זאַמלער איז אָפּהענגיג, אַז די ליבע צום יודישען לאַנד, וועלכע פֿליסט מיט אין האַרצען בײַ יעדען יוד זאָל זיך פֿערוואַנדלען אין אַ גרויסען לעבעדיגען פֿאַקט, וואָס וועט אונז פֿיהרען אויפֿ'ן וועג פֿון גאולה און אויפֿלעבונג אין אונזער אַלט־נײַער היים.

לאָמיר בעווײַזען, אַז מיר זענען דערוואַקסען צו דעם גרויסען נסיון, פֿאַר וועלכען מיר זענען געשטעלט געוואָרען.

דירעקטאָריום פֿון „קרן היסוד"
אין פּוילען

פּרעזידענט: הרב פּראָפֿ. ד"ר משה שור
וויצע־פּרעז.: מאָריצי מײַזעל

דיר. ב. אייטינגאָן, פּראָפֿ. א. איינהאָרן, אַדוו. א. בלום, ד"ר ס. גאָלדפֿלאַם, י. גרינפֿעלד, דיר. מ. הינדעס, דיר. ב. וואַקס, ל. לעווין־עפּשטיין, ראַטמ. מ. עלענבערג, ד"ר ז. עלנבערג, אָסקאַר קאָן, דיר. ל. סראָגנשטיין, רעפּ. ד"ר א. ראָזענבלאַט.

וואַרשאַ, יוני 1932.

פֿאַרוואָס האָט די קהלה בעשלאָסען צו נעמען צינזען פֿאַר נישט צאָהלען פּינקטליך דעם עטאַט

אויף יעדן פֿרישען קבר ווערט אַרײַנגעשטעלט אַ בלעכעל מיט'ן נאָמען פֿון בר־מינן — ווען וועט די קהלה איבערנעהמען די שחיטה?

די ערקלערונגען וועגען דעם פֿון קהלה־פּרעזעס מינצבערג

דער לעצטער בעשלוס פֿון דער קהלה־פֿערוואַלטונג צו נעמען איין פּראָצענט צינזען אַ חודש פֿאַר נישט־בעצאָהלען פּינקטליך דעם עטאַט, האָט אַרויסגערופֿען בײַ דער יודישער בעפֿעלקערונג אין שטאָט אַ געוויסע בעאונרוהיגונג. ס'האָבען זיך אויך געהערט פֿערשידענע פּראָטעסטען אויפֿ'ן אַדרעס פֿון דער קהלה־פֿערוואַלטונג.

דאָס האָט בעוואויגען דעם קהלה־פּרעזעס. מינצבערג צו געבען פֿאַר דער הונגער יודישער פּרעסע אויפֿקלערונגען וועגען די סיבות, וואָס האָבען בעוואויגען דער פֿערוואַלטונג אָנצונעמען אַזאַ בעשלוס, און ווי אַזוי דער בעשלוס וועט רעאַליזירט ווערען.

— כ'מוז שוין אין אָנהויב אונטערשטרײַכען — האָט געזאָגט דער קהלה־פּרעזעס, אַז די קהלה־פֿערוואַלטונג איז אַבסאָלוט נישט אויסען אויסצונוצען דעם דאָזיגען בעשלוס אַלס נײַע הכנסה־קוועלע פֿאַר דער קהלה. אויב מיר האָבען בעשלאָסען צו נעמען איין פּראָצענט אַ חודש צינזען פֿאַר נישט צאָהלען פּינקטליך דעם עטאַט, האָבען אונז בעוואויגען דערצו אַ רײַהע טעמים. כ'מוז אין דער ערשטער רײַהע פֿעסטשטעלען, אַז לאָדז איז זײַט אַ רײַהע יאָהרען געווען אַן אויסנאַהם אין בעטרעף אײַנמאָהנען דעם עטאַט פֿון אַלע יודישע קהלות אין פּוילען.

אין משך פֿון די לעצטע פֿאַר יאָהר ווערט כמעט 80 פּראָצ. פֿון עטאַט אײַנקאַסירט דורכ'ן מאַגיסטראַט. דער עטאַט־צאָהלער, וועלכער האָט געוואוסט, אַז דורכדעם, וואָס ער וועט אָפּשלעפּען אין צאָהלען דעם עטאַט, וועט ער נישט דאַרפֿען צאָהלען קײן איין גראָשען מעהר, האָט עס גלײַכצײַטיג אויסגענוצט. ער האָט געצאָהלט אין צוויי און אַפֿילו דרײַ יאָהר אַרום די חובות פֿון עטאַט. אין מיניסטעריום האָט מען מיר שוין מיט איניגע יאָהר צוריק געמאַכט אויפֿמערקזאַם אויף דער נישט־נאָרמאַלער לאַגע. מיר האָבען קיינמאָל נישט געוואוסט, וויפֿיל מיר וועלען אײַנמאָהנען פֿון די פֿערלעגענע חובות פֿאַר עטאַט, און שטענדיג איז דורך דעם געשטערט געוואָרען די נאָרמאַלע אַרבייט פֿון אַלע אַרבייטס־צווייגען אין דער קהלה.

אויב אָבער מ'האָט נאָך געקאָנט דולדען אַזאַ מצב אין נאָרמאַלע צײַטען, איז עס בײַ דער איצטיגער קריזישער לאַגע מעהר נישט דערלאָזבאַר, מחמת דאָס נישט־צאָהלען פּינקטליך דעם עטאַט בעדראָהט ערנסט דאָס נאָרמאַלע פֿונקציאָנירען פֿון דער קהלה־מעכאַניזם. עס איז אויך פֿון רײַן־מענשליכען שטאַנדפּונקט נישט יושר'דיג, אַז דער פֿוילער צאָהלער זאָל פּריווילעגירט ווערען לגבי דעם פּינקטליכען צאָהלער. פֿאַרוואָס זאָל דער פֿוילער צאָהלער נאָך דרײַ יאָהר אָפּשלעפּען נישט צאָהלען קײן איין גראָשען מעהר, ווי דער גוטער צאָהלער?

אין נאָך עפּעס. די קהלה האָט נישט קײן אייגענע עקזעקוטאָרען. די עקזעקוציעס ווערען אַדורכגעפֿיהרט דורכ'ן מאַגיסטראַט. דער מאַגיסטראַט נעמט זיך אײַנצומאָהנען די עטאַט־חובות ערשט, ווען ער האָט אײַנגעמאָהנט זײַנע חובות. די קהלה לײַדט במילא דערפֿון גאַנץ שטאַרק. נאָך ערגער וועט זײַן, ווען אַלע עקזעקוציעס וועלען אַדורכגעפֿיהרט ווערען דורכ'ן פֿינאַנץ־אַמט. דער עטאַט וועט דאַן זײַן אויפֿ'ן לעצטען פּלאַץ.

— די קהלה איז גרייט צו געהן אויף די ווײַטעסטע הנחות און ויתורים. זי וועט שענקען דעם פּראָצענט־צושלאַג און אפשר אויך פֿערקלענערט דעם עטאַט בכלל, אויב די עטאַט־צאָהלער וועלען וועגען דעם זיך ווענדען דירעקט צו דער קהלה בעצײַטענס און נישט לאָזען, אַז די קהלה זאָל דאַרפֿען איבערגעבען אײַנצומאָהנען דורך עקזעקוציעס.

עס האַנדעלט זיך אַלזאָ צו וועקען דאָס פֿליכט־געפֿיהל בײַ די עטאַט־צאָהלער צו קומען אין קהלה מכח זייער חוב.

וואָס שייך דעם בעשלוס מכח אַרומ־מויערען די מצבות, האַלט זיך די קהלה־פֿערוואַלטונג פֿעסט אין איהר בעשלוס מחמת דאָס וועט ברענגען צו אַ סאַנאַציע אין דער בית־החיים־אָפּטיילונג. דאָס ביז־איצטיגע סיסטעם האָט נישט נאָר געבראַכט צו אַ כאַאָס און צו קרומקײַטען, נאָר אויך אין אַ גרויסער מאָס דעמאָראַליזירט די בעאַמטע פֿון דער בית־החיים־אָפּטיילונג. דער בעשלוס וועט איצט צוליב רײַן־טעכנישע טעמים נאָך נישט אַדורכגעפֿיהרט ווערען. דאַגעגען ווערט שוין פֿון הײַנט אָן אײַנגעפֿיהרט דאָס אַרײַנשטעלען בלעכענע שילדלעך אין יעדען פֿרישען קבר מיט'ן נאָמען פֿון בר־מינן. דער אָפּצאָהל פֿאַר אַזאַ בלעכען שילדעל איז פֿון 2 ביז 10 זל. אונבעמיטעלטע וועלען גאָרנישט צאָהלען.

מיר האָבען געפֿרעגט, ווען וועט שוין ענדליך די קהלה איבערנעמען די שחיטה אין איהר האַנד?

דער פּרעזעס האָט אונז דערויף ערקלערט, אַז דאָס איז אָפּהענגיג פֿונ'ם ענין מיט'ן בוינער שאַלט־הויז.

כדי צו רעגולירען דעם ענין בוינא וועט די קהלה נישט אָנגעמען קײן שום מעלדונגען וועגען געבורטען, חתונות א.ד.גל. פֿון די יודישע אײַנוואוינער אין בוינא.

לאדזשער טאגעבלאט

דער רעדאקטאר נעמט-אן פון ביז 7 אין אָוועגד
נישט בעשטעלטע מאַנוסקריפטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

„Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16 Skz. poczt. 16
טעלעפאנען: רעדאקציע 100-57, אדמיניסטראציע 100-47

...דייטשלאַנד אהן אַ רייכסטאַג

...ער רייכסטאַג איז פּיגאַנדערגעלאָזט. ...רעגירונג פון די בּאַראָנען און געגע-... האט נישט געוואַגט זיך פאַרצו-...לען פאַר דער רעפּרעזענטאַנץ פון ...טען פאָלק, ווינסענדיג פאָראויס, אז ...עט בעקומען אומצוטרוי. פּרעזידענט ...דענבורג, וועלכער האט געמאַכט די ...טע אַפּגאָזונג פון דער קאָנסטיטוציע, ...ענדיג דימוסיע די ברינינג-רעגירונג, ...ז האט מיט א פאַר טאַג פריהער ...מען צוטרוי פון רייכסטאַג, האט גע-...מאַכען דעם צווייטען שריט, און ...ערגעלאָזט דעם רייכסטאַג.

...ר דייטשער וועהלער וועט ווידער ...ל — היינטיגעס יאהר שוין צום ...טען מאָל — מוזען געהן צו דער ...ל-אורנע. לויט אַלע וואהרשיינליכקיי-... וועלען די היטלעריסטען ווידער האָ-... צו פערצייכענען אַ נייעם שטימען-...וקס ביי די נייע וואַהלען. האָבען זיי ...ר איצט צו פערצייכענען א רייהע ממשות'...ע נצחונות. דער פּרעזידענט פון פּרייס-... איז א היטלעריסט, די ברוין-...ווענג איז אין דימוסיע, די ברינינג-...ירונג איז געפאַלען און איצט שטעהט ...לוכה-רודער אין דייטשלאַנד אַ רע-...ג, וואָס האט פּמעט אין איהר פּראָ-...ם ארויסגענומען פּמעט אַלע לאָזונגען ...ן היטלעריסטען. ס'איז אָבער נישט ...געשלאָסען, אז גראַד דאָס קומען צו ...מאַכט פון באַראָנען און יונקערס ...ט עפענען די אויגען פון די מיליאָנען ...שמשלאָזע און קליינבירגער, וועלכע ...ען געשטיצט היטלער'ן. זיי וועלען ...זעהן, אז די אַלע ראַדיקאַלע לאָזונ-... וועלכע די היטלעריסטען האָבען גע-...ווענט, בעת די וואַהל-קאַמפּאַניעס. די ...ונגען פון נאַציאָנאַליזירען די בענק, ...לוזען די ארבייטסלאָזיגקייט א.ד.גל. ...ען נאָר אויסען געוועזען זיי צו פער-...רען און אויסצונאַרען ביי זיי די ...מען, כדי צוצולאָזען צו דער מאַכט ...ונקערס, וועלכע זיי האָבען אזוי ...יק בעקעמפט און געהאַסט. מעגליך, ...נאָר די פאַפּען-רעגירונג וועט ברענ-...ן די מפלה פון היטלער'ן.

...ר אָבער ס'זאָל נישט זיין דער אויס-... פון די וואַהלען, איז דערווייל די אינטערנאַציאָנאַלע פּאָליטיק געשטעלט געוואָרען פאַר א פּאַקט, וואָס ערטעגליכט נישט פאַרצוזעצען די אַלע שריט, וואָס ראָבען געראַפּט געמאַכט ווערען אין די נאָהענטסטע וואָכען. די לאָזאַנער קאָנפּע-רענץ וועט מוזען אָפּגעלייגט ווערען, ווייל מ'קאָן דאָך נישט וואַרטען, ביז דאָס פּאַפּען-רעגירונג אונטערהאַנדלען מיט דער פּאַפּען-רעגירונג אונטערהאַנדלען מכח די רעפּאַראַציע-ענינים. נישט נאָך דערפאַר, ווייל די דאָזיגע רעגירונג האָט שוין איהר מיינונג וועגען דער פּראַגע פון פּאַראויס ערקלערט. דאָס האָט איינגענט-ליך אויך געטאָן די ברינינג-רעגירונג. עס האַנדעלט זיך פּשוט מערען, וואָס די פּאַ-פּען-רעגירונג האָט נישט קיין שום אויי-טאָריטעט. זי רעפּרעזענטירט נישט קיי-נעם. זי איז נישט אויסגעקליבען געוואָ-רען דורכ'ן רייכסטאַג און זי האָט זיך אפילו קיין איינמאָל נישט פאָרגעשטעלט דעם רייכסטאַג. נישט נאָר די לאָזאַנער קאָנפערענץ, נאָר אויך די ענטוואָפּנונגס-קאָנפערענץ וועט מוזען צולוב רעמאָזעל-בען מעם אָפּגעלייגט ווערען אויף א ביים. די אינטערנאַציאָנאַלע פּאָליטיק וועט, אלזא, צוליב דער געשאַפענער לאַגע אין דייטשלאַנד מוזען שטעהן בלייבען.

היות אָבער ווי דעם ערשטען יולי ענ-דיגט זיך דער טערמין פון הובער-מאַ-ראַטאָריום, וועלען די מלוכות מיזען אָהן דייטשלאַנד'ס בעטייליגונג פערלענגערן דעם דאָזיגען מאָראַטאָריום.

די נייע פּראָנצויזישע רעגירונג וואָס נאָרנישט קאָנען טון אין דער אויסערען פּאָליטיק צוליב דעם, ווייל אין דייטש-לאַנד איז נישטאַ קיין רייכסטאַג. מ'וועט דעריבער אין די נאָהענטסטע וואָכען נוט קאָנען וויסען, און וואָסערער ריכטונג עס וועט גענען די אויסערן-פּאָליטיק פון דער העריאָ-רעגירונג, צי זי וועט געהן אויף דער לוניע פון די סאָציאַליסטען, צי אויפ'ן וועג פון דער טאַרדיע-רעגירונג.

די אויפלעזונג פון רייכסטאַג האָט, אלזא אָפּגעשטעלט אויף א געוויסער צייט דאָס ראָד פון דער אינטערנאַציאָנאַלער פּאָליטיק.

בן משה

רוסישער קאַמפּאָזיטאָר סטראַווינסקי

דער בערימטער רוסישער קאָמפּאָזיטאָר פייערט זיין 50-יעהריגען געבורטס-טאָג אין פּאַריז.

אויפגעלעזט אַ יודישן סטודענטען-פערבאַנד אין קאָוונאָ

קאָוונאָ. (יטא) דאָס דיסציפּלינאַר-געריכט פון קאָוונער אוניווערזיטעט האָט ארויסגעטראָגען אַן אורטייל, לויט וועל-כען עס ווערט אויפגעלעזט דער „סטו-דענטען-פערבאַנד פאַר'ן שטודיום פון יודישער ליטעראַטור". דעם פערבאַנד איז געוואָרען פאָרגעוואָרפען, אַז ער האָט איבערגעשריטען זיין סטאַטוט און אַז עס זענען דורך איהם אָרגאַניזירט געוואָרען נישט בלויז לעקציעס איבער יודישער ליטעראַטור, נאָר אויך פּאָלי-טישע רעפעראַטען.

„אַראַבישער יריד פון נאָהענטען מזרח"

טוניס, (יטא) אין טוניס האָט זיך געשאַפען אַ קאָמיטעט צו מאַכען פאַר-בריייטונגען פאַר אַן אַראַבישען יריד פון נאָהענטען מזרח, וואָס זאָל — לויט דער איניציאַטיווע פון דער אַראַבישער עקזע-קוטיווע אין א"י — פּאָרקומען סוף 1933 אין יפו.

אַ יוד צווישען די גרינדער פון דער נאַציאָנאַל-סאָ-ציאַליסטישער פּאַרטיי אין לעטלאַנד

ריגאַ. (יטא) אין ריגא גרינדעט זיך איצט אַ פּאַרטיי לויט'ן מוסטער פון די דייטשע נאַציאָנאַל-סאָציאַליסטען. די גרינדער זענען די געוועזענע פיהרער פון לעטישען נאַציאָנאַלען קלוב פון צווישען זיי געפינט זיך אויך דער יוד מאַקס לעפּקין.

פּוילען צופרידען פון דער נייער פראַנצויזישער רעגירונג

פּוילען איז דער זייל פון שלום און פון דער איצטיגער אָרדנונג אין אייראָפּא

אָפּקלאַנגען פון דער פּוילישער פּרעסע

פּראַג. רוזבאַרסקי, דער פּרעזעס פון דער ענדעקישער סיים-פראַקציע אורא-ניזירט איבער דער בעהויפּטונג פון דער סאַנאַציע-פּרעסע, אַז „דער קריזיס האָט א רוהיגען פערלויף". כדי צו בעווייזען, אַז ס'איז נישט אזוי פויגעלדיג אויף אונ-זער ווירטשאַפטליכען פראָנט, ווי עס האָט עס געפּרובט פאַרשטעלען דער ווי-צע-פּרעמיער פּראָפ. זאַוואַרזקי, בענוצט זיך פּראָפ. רוזבאַרסקי מיט ציפערן פון אָפיציעלע קוועלען. אויפ'ן יסוד פון די דאָזיגע ציפערן, וועלכע בעווייזען, אַז אין אַלע אינדוסטריע-צווייגען איז די פּראָדוקציע בעדייטענד פערקלענערט גע-וואָרען, אַז די סחורה-טראַנספּאָרטען זע-נען אויסערגעוועהנליך געפאַלען, אַז דער געלד-אומלויף איז א סך קלענער געוואָ-רען, בעת די ארבייטסלאָזיגקייט פער-גרעסערט זיך סיסטעמאַטיש.

„דער וויצע-פּרעמיער האָט א סך גע-רעדט וועגען ציפערן. ציפערן שטיצט זיך אָבער נישט בלויז אויף סוביעקטיווען גלויבען, נאָר אויך, און אפשר קודם-כל אויף פאַקטען, אויף דער ווירקליכקייט, מיט וועלכער יעדער בירגער פון דער מלוכה בעגעגענט זיך טאָג-טעגליך. ווען די אָפיציעלע רעדעס, וואָס זענען פול מיט אָפּטימיזם שטעהען אין א שטאַר-קער סתירה צו דער דאָזיגער ווירקליכ-קייט, דאַן דערגרייכט מען גראַד א פערע-קעהרטען רעזולטאַט, ווי מ'האָט זיך גע-וואונשען. דער ערשטער בעדינג צו בע-קומען צוטרוי איז קוקען דעם אמת אין די אויגען און דעם דאָזיגען אמת זאָגען. קיינעם וועט נישט בערוהיגען דאָס בע-וואוסטזיין, אַז ס'האָט געקאָנט זיין נאָך ערגער. נאָר ווער ס'וויל זיך אָפּצוימען פון דער ווירקליכקייט, קאָן זיך טרייסטען, אַז „דער קריזיס האָט א רוהיגען פערלויף".

דער אַמאָליגער רעדאַקטאָר פון „גלאָס פּראַוודי", סטפּיטשינסקי איז געקומען ארויס מיט א גרויסען אַרטיקעל אין „גאַ-זעטאַ פּאָלסקאַ" געגען דער אָפּאָזיציע, וועלכע האָט „און איצטיגען מאָמענט, בעת תעם טרייסעלט זיך דער עקאָנאָמי-שער סדר פון דער וועלט, וואָס דראָהט אַלעמען מיט אַן אויסערגעוועהנליכער קאַטאַסטראָפע; ווען אין צענטער פון אייראָפּא וואַקסט דער שגעון, און אויפ'ן ווייטען מזרח מעהרען זיך קאָנפליקטען, וואָס שטויסען דעם גאַנצען ערד-קוגעל אין דער אַטמאָספערע פון א מלחמה — נישט קיין אַנדערע דאגות, ווי הכמ'ענען זיך איבער נישטיגע נאַאיווע טעאָריעס און צוקוקען צעהנטער-ראַנגיגע געשעהעני-שען, וואָס האָבען נישט קיין שום איינ-פלוס אויפ'ן לויף פון די געשעהענישען.

„צוויי קאַרדינאַלע פּראָבלעמען שטעהען פאַר דער מענשהייט: עקאָנאָמישער קריזיס און שלום. די דאָזיגע צוויי פּראָב-לעמען האַלטען אין דער העכסטער שפּאַנ-נונג די גאַנצע וועלט, און זיי וועלען בע-שטימען דעם נאָהענטסטען עטאַפּ פון אונזער ענטוויקלונג. הגם אָבער די דאָ-זיגע פּראָבלעמען זענען נוגע אַלע מלוכות מוז יעדע מלוכה בעזונדער זוכען אויף איהר אופן זיי צו לעזען. פּוילען האָט בעוויזען אויף א העלדישען אופן אָפּצו-שטויסען די אָנגריפען אויף איהר וואָ-לגמע, זי ווויקעלט זיך גלענצענד אויס פון איהרע אינטערנאַציאָנאַלע פערפליכטונ-גען, זי ציהט צונויף דעם פּאַסעק און פּאַסט-צו דעם בודזשעט צו די רעקוגנס-מעגליכקייטען, נישט בעגוצענדיג די דרוק-מאַשין.

„אויב מ'בעקעמפט היינט דעם רעגי-רונגס-סיסטעם אין פּוילען, טוט מען עס נישט אין נאָמען פון די פּוילישע אינ-טערעסען און איהרע היסטאָרישע אַספּי-ראַציעס.

„גלייכצייטיג אָבער מיט אונזער אַרויס-רוקען זיך אויפ'ן פראָנט און קאַמף מיט'ן קריזיס, וואַקסט אונזער פּאָזיציע און קאַמף פאַר'ן שלום. די וועלט האָט זיך איצט איבערצייגט, אַז פּוילען איז די אויננציגע פעסטע זייל פון שלום און מזרח-אייראָפּא, אַ זייל, וועלכע האַלט אונ-טער די היינטיגע אָרדנונג אויף אונזער קאָנטינענט."

דער אַרטיקעל ענדיגט זיך מיט פאָל-גענדע ווערטער:

„פּוילען לייזט אָבער זי קעמפט. זי ברענגט קרבנות, אָבער זי זיגט".

דער „איל. קוריער צאָדז." איז צופ-ריעדען פון צוזאַמענשטעל פון דער נייער פראַנצויזישער רעגירונג.

„פּוילען בעגריסט די נייע רעגירונג — שרייבט די צייטונג — אָהן פאַראורטיי-לען און אָהן פחד. מיר מוזען עס נישט נאָר דערפאַר, ווייל מיר ווייסען וואָמערע איבערגעגעבענע פריינד עס האָט פּוילען אין העריאָ'ן און באַנקור'ן, נאָר קודם-כל דערפאַר, וואָס דער בונד און די פראַנצ-צויזיש-פּוילישע צוזאַמענאַרבייט איז א פונדאַמענטאַלער פּראָגראַם-פונקט פון ביי-דע פעלקער. קיין שום ענדערונג און דער אינערליכער פּאָליטיק פון איינעם אָדער צווייטען לאַנד, קאָן נישט האָבען קיין בענאַטיווע איינפלוס אויף דער פּאָליטיק פון די ביידע מלוכות, אויף וועלכע עס שטיצט זיך דער בנין פון דער איצט-גע-שאַפענער לאַגע אין אייראָפּא."

Sylko Zaprawa do podłóg
Erdalin
daje piękny połysk

דער בלינדער פּיאַניסט אונגאַר ווערט בעגייסטערט פון ים

זיינע איינדרוקען פון נאָמור-שענכייטען

ל. מירקעס דערצעהלט אין ריגער „פריהמאָרגען":

ווען דער פּיאַניסט אימרע אונגאַר האָט נאָר אַ פרייען אָוונט, זעהט מען איהם מיט זיין יונג ווייבעל ביי „שוואַרצן" אין קאַפע. דער פּיאַניסט ווערט ביים מאַרמאָר-טישל אויפגעלעבטער, איהר דערקענט גאָרנישט דעם שטענדיג-פער-קלערטען, אין זיך פערזונקענעם יונ-געגמאַן, און מיט אַן'אומבעהאָלפענעם ליבען שמייכעל אויף זיין פּנים דער-צעהלט ער וועגען זיך, וועגען זיין לע-בען, וועגען זיינע פּלענער אויף ווי-טער.

ער איז שטענדיג אָנגעקוואָלען מיט איבערלעבענישען, אָזוי ווי אַ בּוים אין פריה-יאָהר מיט זאַפטען. נאָר פאַר אונז, פאַר מענשען פון אַ גאַנץ יאָהר איז ער בלינד. ער איז אָבער דערפאַר זע-העוודיג, ער זעהט מעהר פון אונז. איך ווער פערחידושט בעת ער זאָגט:

— אַ וואונדערליך שעהנע שטאָט איז ליבוי. פון וואַנען איך קום ערשט. ביים ים איז פערהאַן אַ פּרעכטיגער פּאַרק...

אָבער באַלד פערשטעה איך שוין, אַז דער בלינדער פּיאַניסט האָט מיט זיין רייכען געפילס-לעבען דאָס געקענט אויפנעמען. אויפנעמען טיפער און שאַר-פער, ווי מיט אונזערע אויגען...

אַ בעזונדערען שטאַרקען איינדרוק האָט אויף אונגאַר'ן געמאַכט דער ים. ער איז בעצויבערט פון זיין מוזיק. צום ערשטען מאָל אין לעבען הערט ער דאָך און פילט דעם ים. און ער האָט געמאַכט אויף איהם אַזאַ רושם, אַז ער רעכענט אין יולי צו פערברענ-גען אַ חודש אויפ'ן ריגער שטראַנד.

בעת מיר זיינען געזעסען אין אַ שיפעל אויפ'ן ים — דערצעהלט אונ-גאַר'ס פרוי — האָב איך זיך בעאומ-רוהיגט פאַר מיין מאַן. אַ ווייל איז ער געזעסען אַ פער'חישטער האָט עפּעס געמורמעלט און מען האָט בשום אופן נישט געקאָנט אָפּטרייסלען פון זיין פערשטיינערטקייט, — און מיטאַמאָל איז ער בעגייסטערט אויפגעשפּרונגען, האָט גענומען נאָכזינגען דעם גערויש פון די כוואַליעס.

— איז אייער מאַן אין אַלגעמיין אַ שטילער, אָדער אַ טומולדיגער מענש? פּעראינטערעסירט ער זיך מיט משפּחה-אָנגעלעגענהייטען?

— ער איז שטיל, ווי אַ טויב — ענט-פערט דאָס יונגע ווייבעל מיט אַ חנ'-עוודיג שמייכעלע — מען הערט איהם גאָרנישט גאַנצע טעג און אפילו, בעת ער רעדט, רעדט ער אויך מאָדנע שטיל. דאָס איז ער צום ערשטען מאָל אַזוי אַרויס פון די כלים ביי אייך אין ליבוי.

געזעגנונגס-באַנקעט לכבוד נחום סאָקאָלאָוו אין ניו-יאָרק

ניו-יאָרק. (יט"א) אין אַסטאָר-האָטעל איז פּאָרגעקומען אַ גרויסער געזעגנונגס-באַנקעט לכב-ד דעם פּרעזי-דענט פון דער יודישער אַגענץ נחום סאָקאָלאָוו, וועלכער פערלאָזט שוין די גאָהענטסטע טעג אַמעריקאַ, וואו ער האָט געוויילט עטליכע חדשים אין צוי-זאַמענהאַנג מיט דער דאָרטיגער היי-יעריגער קרן-היסוד-קאַמפּאַניע.

דעם פאָרזיץ אויפ'ן באַנקעט האָט געפיהרט ריכטער יוליאַן מעק.

אין אַ לענגערער רעדע האָט נחום סאָקאָלאָוו אויסגעדריקט זיין בעפרידי-גונג מיט'ן ערפאָלג פון זיין בעזוך אין די פעראייניגטע שטאַטען.

קופּאָן 25 נ"ח
אויף אומזיסטע יורידישע עצות.
דער בעזיצער פונם דאָזיגען קופּאָן קאָן בעקומען אומזיסט יורידישע עצות דורכ'ן יורי-קאָנסול פון אונזער רעדאַקציע.
גילטיג היינט מאָנטאָג, ד. 6. יוני פון 8 אָוונט.

יודען אין מדבר סאַכאַראַ

פון דער סעריע: — „יודען אין די ווייטע לענדער".

פון **א. הערטער**

...וויינדיג אין קאַירא בין איך בע-...נט געוואָרען מיט אַן'אַראַבער, וואָס ...ט שוין דריי מאָל געררייזט מיט אַ ...ראַוואַן טיף אין מדבר סאַכאַראַ ...יין... אויף מיין פראַגע, צי זענען ...עפּען דאָ יודען? — האָט ער מיר ...געענטפערט — יאָ!

...ר איז זיכער, אַז דאָרט געפינען ...ך יודען. ווינגיסטענס — דורות פון ...וועזענע יודען. ווייטער האָט ער ...יר נישט געקענט איבערגעבען וועגען ...ס קיין גענויע אינפאָרמאַציעס.

...שפּעטער אין מיין ווייטערדיגע ריי-... בין אויפ'ן שיף בעקאַנט געוואָרען ...יט אַן'אַראַבער, וועלכער איז בעפאָה-...ן פון טיפען מדבר קיין מעקאַ צום ...בר פון זייער נביא מחמוד.

...כמעט אַ יאָהר, לויט זיינע ווערטער, ...ז ער שוין געווען אין וועג פון זיין ...ים. אויסער זיין מוטער-שפּראַך, אַ ...ון, וואָס קיינער פון די שיפס-פּאַ-...סירען האָט נישט געקענט פער-...טהן, האָט ער גערעדט ענגליש.

...נאָך אַ סך שמועסען מיט איהם, האָב ...ך איהם געשטעלט אַ פראַגע, צי ...יס ער פון אַ פאָלק — יודען?

— יאָ, האָט ער געשאָקעלט מיט'ן ...פּ און האָט דערביי צוגעגעבען: — ...זיי זענען קינדער פון אברהם און ...ין זוהן יצחק, און מיר, מאַכמעדאַנער, ...זענען קינדער פון אַברהם און זיין ...זוהן ישמאל — ברידער זענען מיר ...מיט יודען...

...און אין מדבר סאַכאַראַ זענען דאָ ...יודען? האָב איך איהם ווייטער גע-...פרעגט.

— יאָ, האָט ער בעשטעטיגט. אָבער ...בעהאַלטען זיך מיט זייער אמונה, ...ווייל זיי האָבען שטאַרק פחד פאַר די ...פאַנאַטישע מאַכמעדאַנער... מעהרסטענ-...טייל גיבען זיך די דאָרטיגע יודען ...אויס פאַר מאַכמאַדאַנער, אָבער אין ...זייער שכל, בעהאַלטען, היטען זיי אָפּ ...די יודישע אמונה... זיינע ווערטער ...האָט ער בעשטעטיגט מיט אַזאַ פאַקט. ...— רייזענדיג דורכ'ן מדבר. איז ער ...געקומען אין אַ שטאָט מיט'ן נאָמען ...„...". די שטאָט געפינט זיך אונטער

דער ממשלה פון אַ שייך. — ער האָט זיך אָפּגעשטעלט אין אַ גאַסט-הויז פון אַ סוחר מיט'ן נאָמען — מוסטאַפאַ, וועלכער איז בעוואוסט געווען אין שטאָט, אַלס מאַכמעדאַנער...

איינמאָל, ווען ער איז פּלוצלונג, אַריינגעקומען צו מוסטאַפאַ אין צימער, האָט ער בעמערקט, ווי מוסטאַפאַ האָט עפּעס פלינק אַראָפּגעריסען פון קאָפּ און פערדעקט די האַנד (תפילין) און אויפ'ן טיש האָט ער דערזעהן אַן'-אָפענען ספר מיט אַזעלכע אותיות, וואָס ער האָט קיינמאָל נישט געזעהן. אויף זיין פראַגע, וואָס איז דאָס פאַר אַ מין ספר, האָט מוסטאַפאַ איהם נישט גע-וואָלט ענטפערן... ערשט נאָכדעם, ווען דער דאָזיגער רייזענדער האָט איהם געשוואוירען, אַז ער וועט פאַר קיינעם זיין סוד נישט ענטדעקען, האָט מוסטאַ-פאַ זיך מודה געווען, אַז ער איז אַ יוד, און דערצעהלט, אַז אין דער שטאָט געהאַט געפינען זיך ביז 200 יודישע פאַמיליעס. זייערע אבות זענען געקו-מען אַהער גלייך נאָכ'ן חורבן בית-ראשון. דאָ האָבען זיי געפונען גאָלד-מינען און האָבען זיך דאָ בעזעצט. מורא האָבענדיג פאַר די שטאַרק פאַ-נאַטישע מאַכמעדאַנער, גיבען זיי זיך עפענטליך אויס פאַר מאַכמעדאַנער, רופען זיך אָן מיט מאַכמעדאַנער נעמען,

אָבער בסוד האַלטען זיי זיך ביי דער אמונה פון זייערע אבות, זיי גלויבען אין גאָט פון אַברהם יצחק ויעקב און ווייסען פון משה רבינו און זיין הייליגע תורה. כל זמן איך בין געווען אין מדבר, האָט זיך שטאַרק פערגעס-פערט מיין מיטרייזענדער, כל זמן איך האָב זיך געפונען צווישען מאַכמעדא-נער, האָב איך קיינעם נישט דערצעהלט, וואָס איך האָב געזעהן און געהערט ביי מוסטאַפאַ. אָבער איצט, ווען איך זעה פאַר זיך אַ יודען, האַלט איך זיך נישט געבונדען מעהר מיט דער שבועה, ווייל איך מיין, אַז דערמיט, וואָס איך וועל דערצעהלען און דער וועלט וועגען די דאָרטיגע יודען, וועל איך זיי, אפשר, נוצען ברענגען...

שפּעטער האָב איך זיך בעגעגענט אין באָמביי מיט אַ רב פון טריפּאָלי. איך האָב איהם דערצעהלט אַלץ, וואָס איך האָב געהערט אויפ'ן שיף, און דער רב האָט בעשטעטיגט, אַז דאָס איז נישט ווייט פון אמת. דער רב האָט צוגעגעבען, אַז אין באַגדאַד, די שטאָט פון וואַנען ער שטאַמט, זענען דאָ רבנים, וועלכע ווייסען פון יענע יודען; „די תושבים פון מדבר". לויט זייערע אינפאָרמאַציעס האָבען מדבר-יודען זיך דאָרט בעזעצט נאָכ'ן חורבן פון בית-ראשון...

אין שאַנכאַי האָט מיר אַ אינדוס — אַ יוד, וועלכער איז לויט זיינע ווער-טער פערזענליך געווען אין מדבר סאַ-כאַראַ און ווייס פון דער שטאָט גהאַט — דערצעהלט, אַז אין דער שטאָט זענען דאָ יודען, נאָר מען קען זיי נישט אונ-טערשיידען פון דער אָרטיגער בעפעל-קערונג. אויסערליך זענען דאָ מאַכמע-דאַנער. איינינגע פון די מאַכמעדאַנער שטויסען זיך יאָ עפּעס אָן, נאָר אַזוי ווי די יודען האַלטען זיך עפענטליך, ווי פאָלקאָמע מאַכמעדאַנער, שווייגען זיי אפילו דאָן, ווען זיי ווייסען, אַז דער, אָדער יענער יוד האָט דורכגע-פיהרט די מילה פון זיין קינד אויפ'ן אַכטען טאָג. עס געפינען זיך דאָרט עטליכע יודען, וועלכע טראָגען יודישע נעמען און האַלטען שבת... אָט די יו-דען שטאָלצירען מיט זייער יודישקייט און פרעגען זיך נאָך ביי יעדען ריי-זענדער, צי געפינען זיך אויך יודען אין די ווייטע לענדער?..

בכלל, זענען די דאָרטיגע יודען בע-שעפטיגט אין די גאָלד-גרובען און מיט מלאכות. עס געפינען זיך אויך צווי-שען זיי מיליטער-לייט, וועלכע האָבען געפיהרט מלחמות מיט שכנים...

גרעטאַ גאַרבאָ היירעט אין בערלין

די בעקאַנטע פילם-אַרטיסטין גרעטאַ גאַרבאָ איז אָפּגעפאָהרען קיין בערלין חתונה האָבען מיט'ן שריפטשטעלער פערגסאָן.

יציאת-מצרים איז געווען אַ קינדער-שפּיל, לגבי דעם, וואָס מיר וועלן טון

פיהרער פון היטלעריסטען דראָהט די יודען

בערלין. (יטא) אויף דער לעצטער זיצונג פון פּרייסישען לאַנדטאַג, בעת דער גרויסער פּאָליטישער דעבאַטע, האָט דער פאָרזיצער פון דער היטלעריסטען-פראַקציע דעפּוטאַט ווילהעלם קובע גע-האַלטען, אַ העצעריש-אַנטיסעמיטישע רעדע און געמאַכט דירעקטע דראָהונגען געגען די יודען אין דייטשלאַנד.

קודם כל רעדט קובע וועגען די מאַ-כינאַציעס פון דער בערזע און וואָרענט זי, אַז די היטלעריסטען וועלען צווינגען צו שליסען אַלע פּרייסישע בערזעס. „זאָל זיך אויך די יודען-פּרעסע היטען און נישט מיטמאַכען דאָס דאָזיגע שפּיל", אויב עס וועט קומען אַן'אינפלאַציע, וועלען דערפאַר בעצאָהלען די יודען.

יציאת-מצרים, זאָגט צוו. קובע, דער אַנטיסעמיטען-פיהרער, איז געווען אַ קינ-דער שפּיל לגבי דעם, וואָס מיר וועלען טון, ווען עס וועט זיך אָנהויבען דאָס רייניגען דייטשלאַנד פון יודען. די אַמ-טען פון דער איצטיגער פּרייסישער רע-גירונג זענען אָקופּירט דורך ציוניסטען פאַר וועלכע עס וועט נישט זיין קיין אָרט, ווען אונזערע פריינד וועלען אי-בערנעמען די קאָנטראָל. דאָס דייטשע פאָלק וועט זיך אויך נישט לאָזען מעהר מאַכען מיט דער בלאָטע צוגלייך דורך דער פּרעסע פון די מאָסע- און אול-שטיין-יודען

— 5 —

לאָדז 6. יוני 1932 | מאָנטאָג ב" סיון תרצ"ב פ' במדבר

טאָג-כראָניק

פאַבאַר פון יאָהר-גאַנג 1911

היינט מאָנטאָג דעם 7. יוני דאַרפען זיך שטעלען פאַר דער קאָמיסיע נומ. 1 די, וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 5 קאָמיסאַריאַט און זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט:

O. W.

פאַר דער קאָמיסיע נומער 2 – די וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 10 קאָמיסאַריאַט און זייערע נעמען הויבען זיך אָן מיט:

G. I. J. K. T.

פאַר דער קאָמיסיע נומער 3 (אַלעיקאָשטשושקי 21) דאַרפען זיך שטעלען די פאַבאַראָווע פון 1909 און 1910 פון דער קאַטעגאָריע „ב". וואָס וואוינען אויפ'ן שטח פון 10. קאָמיסאַריאַט און זייערע נעמען הויבען זיך אָן פון פון E. ביז ענדע.

צו דער פאַבאַר-קאָמיסיע דאַרף מען מיטברענגען אַ פערזענליכען דאָקומענט, אַ פּאַס אָדער אַן אַנדער דאָקומענט, אַ רעגיסטראַציע-צייגניש פון מאַגיסטראַט און אַ שול און פאַר-צייגניש.

אויך די קאַטעגאָריע „ב" מוז מיטברענגען אַ פערזענליכען דאָקומענט.

עס נויטיגען זיך אויסבעסערונגען אין געזעץ וועגען ריטשאַלט-שטייער

שוין בײַנאַהע פיר חדשים, ווי ס'איז אַרײַן אין קראַפט דאָס געזעץ וועגען ריטשאַלט-שטײַער פאַר קלענערע אונטערנעהמונגען און אין משך פון דער צײַט האָט דאָס סוחר'טום געהאַט די מעגליכקייט זיך גענוי צו בעקענען מיט'ן נײַעם געזעץ, אַזוי מיט זײַנע מעלות, ווי מיט זײַנע חסרונות.

איינער אַ סוחרים-פאַראײַן האָט אויפ'ן יסוד פון דער טאָג-טעגליכער פּראַקטיק, שטיצענדיג זיך אויף אַ רײַה קאָנקרעטע פעלע פון שווערקייטען, אויף וועלכע ער האָט אָנגעטראָפען בײַם אָנווענדען דעם ריטשאַלט-שטײַער, אויסגעאַרבייט אַ גאַנצע רײַה ווינשען בעמערקונגען, וועלכע זענען איבערגעגעבען געוואָרען אין פאָרם פון אַ מעמאָריאַל מיט דער בקשה אײַנצופיהרען פאָלגענדע אויסבעסערונגען אין אַ צמיגען געזעץ וועגען ריטשאַלט-שטײַער:

דער סוחרים-פאַראײַן לייגט פאָר אײַנצופיהרען אומזאַץ-שטײַער אין פאָרם פון ריטשאַלט אויך פאַר אונטערנעהמונגען פון דריטער און פערטער קאַטעגאָריע פאַר בקשות און איבערזעצונגס-ביוראָס, ווי אויך פאַר דרוק-ראַנגירונגען נאָטאַריאַלישע אַנשטאַלטען לויט פּאַטענטען פון דריטער קאַטעגאָריע און וועלכע געניסען נישט פון ריטשאַלט-שטײַער.

היות דעם וואָלט נעווען זייער געוואונשען, אַז האַנדווערקער-וואַרשטאַטען פון האַנד- אָדער מעכאַנישער פאַבריקאַציע, וועלכע בעשעפטיגען ביז 4 פּערזאָן און בענוצען פּאַטענטען פון אַכטער קאַטעגאָריע, אויסגערעכענטע אין 18-טען אָפּטייל פון טאַריפען-צוזאַץ צום געזעץ וועגען אומזאַץ-שטײַער — זאָלען אויך געניסען פון ריטשאַלט-שטײַער.

דאָס ריטשאַלט-געזעץ מאַכט אָפּהענגיג די אָנווענדונג פון ריטשאַלט פאַר האַנדווערקער-אונטערנעהמונגען פון זעקסטער און זיבענטער קאַטעגאָריע דערפון, צו דער שטײַער-צאָהלער האָט אַ האַנדווערקער-קאַרטע. דאָס בעשווערט אַ גרויסען טייל האַנדווערקער צו געניסען פון דער ריטשאַלט-הנחה, און דעריבער וואָלט דאָס שטרייכען פון אָט דעם בעדינג איצט געווען זעהר געוואונשען.

נישט ווייניגער איז וויכטיג, אַז פאַר אונטערנעהמונגען פון אײַנקויף פון 4-טער קאַטעגאָריע, וואָס דער דורכשניטליכער אומזאַץ פאַר די יאָהרען 1928—30 דאַרף בעטרעפען 20.000 זל., כדי צו קאָנען געניסען פון ריטשאַלט, זאָל דאָס אָנווענדען פון ריטשאַלט פערברייטערט ווערען אויך פאַר אונטערנעהמונגען, וועלכע מאַכען אַ דורכשניטס-אומזאַץ ביז 60 טויזענד זל.

ווי בעקאַנט איז איינע פון די פאָרבעדינגען צו קאָנען געניסען פון ריטשאַלט, אַז די אונטערנעהמונג זאָל האָבען עקזיסטירט אין די יאָהרען 1929—30, 1928, אָדער נאָר בלויז 1930, 1929 און אויפ'ן יסוד פון די אומזאַצען פאַר די דאָזיגע יאָהרען ווערט אויסגערעכענט דער דורכשניטס-אומזאַץ, און לויט דער הויך פון דאָזיגען דורכשניטס-אומזאַץ ווערט פעסטגעשטעלט דער שטײַער.

ווי ס'האָט זיך אָבער לעצטענס אַרויסגעוויזען, זענען אַ גאַנצע רײַה קליינע אונטערנעהמונגען נישט אָנערקענט געוואָרען פאַר אונטערליגענדע דעם ריטשאַלט-סיסטעם.

אַ גרויסער טייל אונטערנעהמונגען האָבען אין משך פון דער לעצטער צײַט זיך משנה-שם געווען און צוליב פערשידענע טעמים איז די פירמע געוואָרען איבערגעשריבען פון עלטערן אויף קינדער און פערקעהרט, ווען דאָס געשעפט איז פאַקטיש געבליבען בײַ דער ערשטער הנאָר, בײַם אײַגנטימער.

די דאָזיגע אונטערנעהמונגען דאַרפען נישט פערלירען דאָס רעכט אויף ריטשאַלט, ווײַל פאַקטיש עקזיסטירט דאָך דאָס געשעפט אויף דעמזעלבען אָרט יאָהרען-לאַנג און דער זעלבער בעל-הבית פערוואַלטעט מיט'ן געשעפט כסדר.

אַלס די זעלבע אונטערנעהמונג דאַרף אויך אָנערקענט ווערען די אַלע אונטערנעהמונגען, וואָס צו דער פירמע איז געוואָרען צוגעשריבען דאָס וואָרט „אי ס—קאָ" (מיט שותפים) אָדער דאָס וואָרט איז געוואָרען געשטראָכען אין משך פון די לעצטע יאָהרען, דאָס הייסט דאָך נישט, אַז די אונטערנעהמונג איז אַן אַנדערע — דעסטגלייכען אויב די אונטערנעהמונג איז איבערגעגאַנגען צו יורשים צוליב'ן טויט פון אײַגנטימער און צוליב דעם געענדערט די פירמע, דאַרף זי געניסען פון ריטשאַלט, ווײַל פאַקטיש איז עס נישט קיין נײַע אונטערנעהמונג.

ס'דאַרף אויך נישט זײַן קיין מניעה בײַם אָנווענדען דורך דער שטײַער-מאַכט דעם ריטשאַלט-סאַי די קליינע אונטערנעהמונגען, וועלכע האָבען, צוליב דעם, וואָס דער טערמין הויבט זיך אָן שפּעטער, אויסגעקויפט זײַערע פּאַטענטען נישט אין אָנהויב 1932, נאָר אין די שפּעטערדיגע חדשים.

אויך דאַרפען געניסען פון דער ריטשאַלט-הנחה די איבערקלאַסירטע אונטערנעהמונגען, וועלכע די שטײַער-מאַכט האָט ערלויבט צו האָבען פּאַטענטען פון די נידריגערע קאַטעגאָריע אָנשטאָט די פריהערדיגע צווייטע, די דאָזיגע אונטערנעהמונגען זענען דאָך שוין אָנערקענט געוואָרען פאַר עקאָנאָמיש-שוואַכע, דעריבער טאָרען זיי נישט בלייבען [illegible]. אויב ס'געהט וועגען די ריטשאַלט.

ס'איז צו האָפען, אַז די קומענדיגע אויפקלערונגען פון דער שטײַער-מאַכט אין שייכות מיט'ן אָנווענדען פון ריטשאַלט וועלען ענטהאַלטען אויך די דאָזיגע אויסבעסערונגען.

מגר. י. וו.

נעכטיגער קאָאָפּעראַטיווער יום-ט
אַ דורך אין לאָדז פייערליך

(§) דער נעכטיגער יום-טוב פון קאָאָפּעראַטיווען איז אַדורך פייערליך. פאַרמיטאָג איז אין זאַל פון געזאַנג-פעראיין אויף פּעטריקאָווער 243 פאַרגעקומען אַ פייערליכע אַקאַדעמיע, וואו עס זענען אַרויסגעטרעטען מיט רעפעראַטען דער דירעקטאָר פון הויפּט-קאָאָפּעראַטיווען קאָלאָניאַל-פערבאַנד מאַריאַן ראַפּאַצקי און דעפּ. וואָלטשינסקי. און די שפּעטע אָוונט-שעה'ן איז די אַקאַדעמיע פאַרענדיגט געוואָרען מיט'ן קאָאָפּעראַטיווען הימן.

אַ גאַנצען טאָג האָט מען געזעהן בײַ די גאַסען דעקאָרירטע אויסשטעל[illegible] די האָבען פונאַנדערגעוואָרפען אויף רונגים-ליטעראַטור וועגען דער בעד[illegible] פון קאָאָפּעראַציע און פון קאָאָפּ[illegible] ווען יום-טוב.

אַלע קאָאָפּעראַטיווען און [illegible] שטאָט זענען נעכטען געווען [illegible] מיט גרינס.

ציהונג פון דער לאָטעריע פון דער ציוניסטיש[ער] אָרגאַניזאַציע אָפּגעלייגט אויף 2 וואָכען

געלטען איז דערהאַלטען געוואָרען אַ ידיעה פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אין פּוילען, אַז מיט דער הסכמה פון דער דירעקציע פון דער מלוכה-לאָטעריע איז די ציהונג פון דער לאָטעריע פון דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע אָפּגעלייגט געוואָרען אויף 2 וואָכען, ביז דעם 19. ה.ח.

מיט'ן פערלענגערן דעם טערמין דער ציהונג ווערט ערמעגליכט אַלעמען זיך צו פערזאָרגען אין [illegible] די נאָהענטסטע צוויי וואָכען מיט [לאָ]טעריע-צעטעל, וועלכער גיט אַ [illegible] קומט צו געווינען אַן אומזיסטע [illegible] ארץ-ישראל.

די קליינע צאָהל איבערגעבליבענע [illegible] לעטען זענען צו בעקומען אין ביו[illegible] דער ציוניסטישער אָרגאַניזאַציע און [illegible] די אַנדערע פערקויפס-שטעלען.

רעגיסטראַציע פון אַרבייטסלאָזע

דער אונטערשטיצונגס-אַמט בײַ[ם] [ר]עגיסטראַט איז מודיע אַז די רעגיסט[ראַצ]יע פון אַרבייטסלאָזע אויפ'ן הויז [illegible] הויבט זיך אָן לויט פאָלגענדען [illegible]:

היינט מאָנטאָג דעם 6 יוני
B, C. D. E. F. G. H. I. J.
דינסטאָג דעם 7 יוני
K. L. Ł.
מיטוואָך דעם 8 יוני
M. N. O.
דאָנערשטאָג דעם 9 יוני
P. R. S.
פרייטאָג דעם 10 יוני
T. U. W. Z. Ż.

שול-אויספלוגען געניסען 75 פּראָצ. הנחה

(ב) דער באַהן-מיניסטער האָט אַ[רויס]געגעבען אַ פאַראָרדנונג, אַז אויספ[לוגען] פאַר שולען געניסען פון אַ 75 [פּראָ]צענטיגער הנחה אויף די באַהנען.

קצבים מוזען האָבען מייס[טער] דיפּלאָמען

(§) אַ ספּעציעלע לאָמענ קאָ[מיסיע] פיהרט איצט אַדורך לוסטראַציעס [פון] אַלע קריסטליכע און יודישע פלייש[ער-] געשעפטען. פאַר נישט האָבען קיין [מייס]טער-דיפּלאָם, אַרויסגעגעבען פון [illegible] דראָהט, אַז די יאַטקעס זאָלען פערמ[אַכט] ווערען.

76-יעהריגער יוד צוברעכט זיך אַ פוס

(§) פאַר'ן טויער נומער 3 אויף [illegible] פערגאַס האָט זיך אויסגעגליטשט [און] צובראָכען אַ פוס דער 76-יעהריגער [illegible] רוסאַק. ער איז אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

די פּסח-אַקציע פאַר די שפּיטאָלען און תפיסות
האָט די קהלה געקאָסט 11 טויזענד זל.

די היי-יאָהריגע פּסח-אַקציע פון דער לאָדזער יודישער קהלה האָט אַרומגענומען פאָלגענדע שפּיטעלער און תפיסות ראַדאָגאָשטשער, שפּיטאַל שיי. יוזעף דרעוונאָווסקאַ גאַס. לימאַנאָווסקאַ גאַס, קינדער שפּיטאַל אַננאַ מאַריאַ. קראַנקען קאַסע זאַגייניקאָווא און לאַגעוויניצקאַ. מיליטער שפּיטעלער: זשעראָמסקאַ, קראַשעווסקי און פּשעדזשעלניאַנאַ. תפיסות: קאָפּערניקאַ, נייע טאַרגאָווא און לאַמזשינסקאַ.

אין די תפיסות האָבען די אַרעסטאַנטען בעקומען 3 מאָל טעגליך צו עסען אין די שפּיטעלער 4 און 5 מאָל טעגליך. סך הכול זענען פערטיילט געוואָרען 14.120 פּאָרציעס אויף 428 פּערזאָן. די קאָסטען האָבען בעטראָפען 11000 זל.

ביים פערטיילען און אָנפיהרען מיט דער אַקציע האָבען זיך בעטייליגט די ה'ה ראַטמאַן י. בערמאַן, ביאַלער און אַ. רערטערמאַן.

לאָדז פייערט די 15-יעהריגע ענטשטעהונג פון דער האַלער-אַרמעע

(§) אין צוזאַמענהאַנג מיט דער נעכטיגער פייערונג לכבוד דעם 15-יעהריגען יובילעאום פון דער ענטשטעהונג פון דער פּוילישער אַרמעע אין פראַנקרייך, איז פאַרגעקומען אַ גאָטעס-דינסט אין דער קאַטעדרע. נאָכדעם האָט זיך פאָרמירט אַ צוג, וועלכער איז געגאַנגען דורך דער פּעטריקאָווער גאַס ביז צום פרייהייטס-פּלאַץ, וואו עס איז געלייגט געוואָרען אַ קראַנץ ביים קאָשטשושקאָ-דענקמאָל. אין אָוונט איז אין זאַל פון שטאָט-ראַט פאַרגעקומען אַן אַקאַדעמיע.

שפּינער-קאַרטעל קויפט אָפּ פרישע 2 פאַבריקען
אָפּצושטעלען אין זיי די אַרבייט

(ב) דער שפּינער-קאַרטעל האָט געשלאָסען אַ קאָנטראַקט מיט דער פירמע לאַרענץ קרושע און זגערזש און טעאָדאָר שטייגערט אין לאָדז וועגן אָפּקויפען די פאַבריקען, כדי זיי זאָלן בלייבען שטעהן. ביז איצט האָט דער קאַרטעל שוין אָפּגעקויפט און אָפּגעשטעלט ד[י] רודער שפּינעריי און קאַראָל שטייגערט פאַבריק.

די דאָזיגע ידיעה האָט אַרויסגערופען אַ צורודערונג אין די אינדוסטריעלע און אין די אַרבייטער-קרייזען.

נאַכט-דיזשורען אין די אַפּטייקען

היינט בײַנאַכט דיזשורירען פאָלגענדע אַפּטייקען: א. פּאַטאַש (פּלאַץ קאָשטשעלני 10), א. כאַרעמזא (פּאָמאָרסקאַ 12), ע. מילער (פּעטריקאָווער 46), מ. עפּשטיין (פּעטריקאָווער 225), ז. נאַרטשיצקי (פּושעיאַר 59), ג. אַנטאָניעוויטש (פּאַביאַניצקא 50).

אַרבייט'ס רעגולאַמינען אין די בעטריעבען

(§) דער הויפּט-אַרבייטס-אינספּעקטאָר האָט צוגעשיקט אַ בריף צום לאָדזער קרייז-אַרבייטס-אינספּעקטאָר, אין וועלכען ס'ווערט אויפמערקזאַם געמאַכט, אַז אין די בעטריעבען זאָלען אויסגעהאַנגען ווערען אַרבייטס-רעגולאַמינען.

אַרבייטסלאָזער הענגט זיך אויף

(§) אין זיין איינענער וואוינונג אויף באַלוטער רינג 62 האָט זיך אויפגעהאַנגען דער 45-יעהריגער מאַקסימיליאַן. די שכנים האָבען עס תיכף בעמערקט און איהם אָפּגעשניטען פון דער שטריק. די סיבה — אַרבייטסלאָזיגקייט.

בעגעהט זעלבסטמאָרד צוליב נויט

(§) אויפ'ן פרייען פעלד אויף דער מאַטשאַנסקא גאַס איז בעגאַנגען זעלבסטמאָרד דורך אויסטרינקען זאַלץ-זויערע די 36-יעהריגע פראַנטשישקאַ איננאַשאַק. אין אַ האָפענונגסלאָזען צושטאַנד איז זי אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל. די סיבה — נויט.

אַ צימער

מיט צוויי פענסטער פאַר אַ אונפערהייראַטע אָדער פאַר אַ יונג פאָר-פּאָלק פון זאָפאָרט איבערצוגעבען. צו ערפאַהרען אין אַדמ. אינטער „B".

סאָדרעס איבערצאַל ליבערמאַנס וואַרשא № 49 נייע סאָרטען אונגאַרישער טרויבען-ווײַן

אַ ווענדונג צום לאָדזער יודישען סוחר'טום
(אַ בריוו אין רעדאַקציע)

צו דער רעדאַקציע פון „לאָדזער טאַגעבלאַט" אין לאָדז

ח' רעדאַקטאָר!

מיר האָבען דעם כבוד אייך צו בעטען איבערדריקען אין אייער צייטונג די אונטען איבערגעגעבענע ווענדונג, פאַר וועלכען מיר דאַנקען אייך זעהר.

250 יודישע פאַמיליעס, אַלטע נאָרדעראַבען סוחרים און אַלטוואַרג אָפּקויפער (שאַכערס) האָבען געהאַנדעלט 30 — 40 יאָהר אויפ'ן פּלאַץ, פּאָדזשעטשנאַ (יודישע-גאַס). 4. אַ יאָהר צייט ווי די ווירטסלייט האָבען אונז געבעטען אַראָפּצוגעהן פון פּלאַץ. צוזאָגענדיג אַז אין פערלויף פון 2 מאָנאַטען וועלען מיר צוריק קענען אַריין אויפ'ן פּלאַץ אין אונזערע ביידלעך געוועלבער. שוין מעהר ווי אַ יאָהר, ווי 1200 נפשות. עלטערע מענשען און קליינע קינדער שטאַרבען פון הונגער. איין ווירט האָט זאָגאַר פון אונז גענומען האַנט געלד, וועלכעס איז איינגעלייגט געוואָרען אַלס דעפּאָזיט ביים ה' וויצע-פּרעזעס פון דער יודישער קהלה ה' העניך בערגער. יעצט ווילען די ווירטסלייט פערדינגען די געוועלבער צווייטע סוחרים און אונז לאָזען אויסגיין פון הונגער און נויט. מיר ווענדען זיך דעריבער מיט אַ הייסען רוף צום לאָדזער סוחרטום, נישט נעמען אויף זייער געוויסען 1.200 יודישע נפשות, וועמענס טרערען וועלען געוויס אַ שאָדען ברענגען דעם, ווער ס'וועט זיי דאָס שטיקל ברויט פון מויל אַרויסרייסען. יודען סוחרים דינגט נישט קיין געוועלבער אויפ'ן פּלאַץ פּאָדזשעטשנאַ 4 און זייט נישט עובר אויף איסור משיג גבול.

אַלטוואַרג-הענדלער
פון פּלאַץ. פּאָדזשעטשנאַ 4

שאָפערן צוזאַמענקל'ן זיך צוליב קאָנקורענץ

(§) געלטען איז אויף דער אויטאָבוס-סטאַציע אויף לאַגעווניצקאַ 49 אויסגעבראָכען אַ געשלעג צווישען די שאָפערען צוליב קאָנקורענץ. אין רעזולטאַט איז דער שאָפער יאַן אָלשינסקי אַזוי צו'מקל'ט געוואָרען, אַז מ'האָט געמוזט צו איהם אַרויסרופען די גיכע הילף.

אין דער נעץ פון אויסגעלאַסענקייט און פּראָוואָקאַציעס

(בלעטלעך פון טאָג-בוך פון אַ רוסישער הויף-דאַמע) 20

אין אַ קירצער צייט אַרום, האָט דער ענגלישער אַמבאַסאַדאָר מיטגעטיילט דער פּעטערבורגער אָכראַנע, אַז דער פּערזאָן געפינט זיך אין ענגלאַנד, איז קיינמאָל פון ענגלאַנד נישט אָפּגעפאַהרען, הגם ער האָט זיך געלאָזט אויספאַרטיגען אַן אויסלענדישען פּאַס, צו פאַהרען אַלס אַקטיאָר אויף גאַסטראָלען. שפּעטער האָט דער שעף פון דער רוסישער אָכראַנע פיליע אין ענגלאַנד גראָף בענקענדאָרף מיטגעטיילט, אַז דער פּאַס פון ענגלישען אַקטיאָר, איז צופעליג אַריינגעפאַלען אין די הענד פון אַ רוסישען רעוואָלוציאָנער.

אויספרעגענדיג דער בעדינונגשאַפט פון האָטעל „בריסטאָל" איז מען דערנאַנגען, אַז דער אומבעקאַנטער רעוואָלוציאָנער פלעגט קומען שפּעט נאַכטינען אין האָטעל, אַז קיינער פלעגט צו איהם נישט קומען, און ער איז אַ פּאָר מאָל געווען אָפּגעפאַהרען, און אַז ער פלעגט רעדען רוסיש מיט אַ בעזונדערן אַקצענט.

זוכענדיג ווייטער אין די רעשטען פערברענטע זאַכען אויפ'ן קערפּער פון אומגעקומענעם האָט מען געפונען אַ קליינע שריפטליכע מעלדונג אין דער שטאָטישער ביבליאָטעק אונטערגעשריבען מיט דעם פאַמיליע-נאָמען ווערכאָווסקי.

ביים פערגלייכען די האַנדשריפטען מיט דעם איבערגעכאַפּטען בריף אין פּאָסט-קעסטעל אויף דער באַה.-סטאַציע שעסטאָרעצק און מיט דעם צעטעלע, וואָס מען האָט אָפּגענומען ביים שווייצאַר, פון האָטעל ווערפּאַל. מיט'ן אונטערשריפט „לעאָפּאָלד בוימאַן" האָט מען געזעהן, אַז די אַלע דריי האַנדשריפטען זענען איינע און די זעלבע.

די זשאַנדאַרמעריע איז דעריבער געקומען צום בעשלוס, אַז די אַרעסטירטע רעוואָלוציאָנערן מאַקאָוו און באַסאָוו האָבען געהערט צו דער זעלבער טעראָריסטישער דרוזשינע צו וועלכער ס'האָט געהערט דער אויפגעריסענער באָמביסט מאַק-קולאַן אָדער בוימאַן-ווערכאָווסקי.

דעם 16-טען און 17-טען מערץ 1905 יאָהר זענען אַרעסטירט געוואָרען אויפ'ן סמך פון די אויסשפּיר-אינפאָרמאַציעס ביי דער פּעטערבורגער אָכראַנע (לויט אַזעפ'ס ראַפּאָרט) די מיטגלידער פון דער קאַמפּס-גרופּע ביי דער סאָציאַל-רעוואָלוציאָנערער פּאַרטיי, אַגאַפּאָוו, פּאָרדוויצקי און סידאָרענקאָ. די ערשטע צוויי האָבען זינט אַ לענגערע צייט אויסגעשפּירט דעם גענעראַל-גובערנאַטאָר טרעפּאָוו, פּערקליידעט ווי דראָזשקעקאַרס און דער דריטער, סידאָרענקאָ פלעגט אַלס גאַסען-קוריער, אָנווייזען די „דראָזשקערס" ווען און וואו זיי דאַרפען פערנעמען זייערע פּלעצער נאָכצושפּירען טרעפּאָוו'ן.

דער רעוואָלוציאָנער סידאָרענקאָ, איז אין מאָמענט פון זיין אַרעסט געשטאַנען נישט ווייט פון גענעראַל-גובערנאַטאָר'ס בנין. די הענד פערשטעקט אין די קעשענעס.

פּלוצלינג האָבען עטליכע געהיים-אַגענטען זיך געוואָרפען צו איהם פון אַלע זייטען און די ערשטע זאַך, איהם אַ כאַפּ געטון פאַר די הענט.

אָפּגעהענדיג מיט די שפּיאָנען אַ פּאָר טריט, האָט סידאָרענקאָ זיך פּלוצלינג אַ ריס-געטון פון די אַגענטען, האָט אַרויסגעריסען די לינקע האַנד און האָט מיט דעם גאַנצען כוח אַ זעץ געטון דעם געהיים-אַגענט גריגאָריעוו אין שטערן.

סידאָרענקאָ האָט אַ מאָמענט שפּעטער בעפרייט אויך זיין רעכטע האַנד און האָט בליץ-שנעל אַרויסגעצויגען אַ בראַונינג. דער אַגענט גריגאָריעוו האָט געפּרובט אָנכאַפּען די האַנד אָבער דער רעוואָלווער האָט שוין דערוויל אויסגעשאָסען און די קויל האָט געטראָפען דעם אַגענט אין אַ פינגער.

דאָ האָבען די איבריגע געהיים-אַגענטען זיך געוואָרפען אויף איהם און מען האָט ביי איהם דעם רעוואָלווער אַרויסגעריסען. סידאָרענקאָ האָט דאַן אויסגערופען: „איך גיב זיך אונטער!" האָט זיך געזעצט אין אַ דראָזשקע און איז אָפּגעפיהרט געוואָרען אין דער פּעטערבורגער אָכראַנע.

אויפ'ן פערהער, האָט דער אַרעסטירטער סידאָרענקאָ ערקלערט, אַז ער אָנערקענט זיך אַלס מיטגליד פון דער קאַמפּ'ס-דרוזשינע פון דער סאָציאַל-רעוואָלוציאָנערער פּאַרטיי. קיין ווערטערדיגע ערקלערונגען וועט ער אָבער נישט געבען און דעם פּראָטאָקאָל וועט ער נישט אונטערשרייבען.

ביים אַרעסטירטען האָט מען גענומען אַ בראַונינג מיט זאַפּאַסנע קעסטלעך קוילען, אַ קוויטאַנציע אַז ער האָט איינגעצאָהלט מיטגלידס-אָפּצאָהל און אַרטעל פון די גאַסען-קורירערן און 80 רובל קוויטיצ-געלד צו דעקען די היזקות פון קליענטען.

די ווייטערדיגע אויסשפּירונגען (לויט אַזעפ'ס אָנווייז) האָבען דערפיהרט צו די שפּורען פון נאָך אַנדערע מיטגלידער פון דער קאַמפּס-דרוזשינע, וועלכע זענען באַלד אַרעסטירט געוואָרען.

אין צאָל פון דער אַרעסטירטער גרופּע וואָס האָט געזאָלט אויספיהרען דעם אַטענטאַט אויפ'ן גענעראַל-גובערנאַטאָר טרעפּאָוו, אויפ'ן אינערן-מיניסטער בוליגין און אויף אַנדערע הויכגעשטעלטע מלוכה-לייט, זענען געווען אויסגערעכענט פאָלגענדע פּערזאָנען:

דער זון פון מלוכה-בעאַמטען באַריס מאַרקאָוו דער דוואָריאַנין סערגיי באַסאָוו. די פּערזאָן, וועלכע איז אויפגעריסען געוואָרען אין האָטעל בריסטאָל מאַק קולאַן אָדער לעאָפּאָלד בוימאַן. די טאָכטער פון יאַקוטער וויצע-גובערנאַטאָר, לעאָנטיעוואַ, גריגאָרי אַגאַפּאָוו' אַ זוהן פון וועטערינאַר דאָקטאָר באַריס פּאָדוויצקי.

דער זוהן פון אַ רוסישען פּאָפּ וואַסילי שילעראָוו און די געוועזענע פערשיקטע פּראַסקאָוויע וואָלאָשענקאָ, דוואָריאַנין סערגיי באַריקאָוו און זיין פרוי, אַ זוהן פון אַ צאָהן-דאָקטאָר מאַטוויי שנייעראָוו, באָלעסלאַוו פּאַדנאָווסקי. יאַקיב זאַגאָראַדני, די טאָכטער פון מלוכה בעאַמטען אַננאַ נאַדעזשדינאַ, דער עהרן-בירגער סאַוויי נאָוואָמייסקי, ד"ר מעדיצין מיכאַאיל סערגאָוו, די טאָכטער פון אַ סוחר שרה עפראָפי און די [illegible] שערקאַ פייגע קאַץ.

בעת די רעוויזיעס אין די דירות [פון] די דערמאָנטע פּערזאָנען האָט מען געפונען אַ קוויטונג פון די בײַהאַלט[ונג] 6 באָמבעס אין קאָנטאָר פון די ברי[illegible] דזשאַנבאַראָוו, פעקלעך פּאַספּאָרט-בלאַנקען, רעוואָלווערען, גלעזערנע [illegible] לעך מיט כעמישע פליסיגקייטען און [אַ] סך אויפרייס-מאַטעריאַלען.

דאָס מיליטער-געריכט האָט זיי [illegible] מען פער'משפּט'ט צו פערשידענע [illegible] מינען קאַטאָרגע פון 4 ביז 15 יאָ[הר] [illegible] יעדען.

דריטער מאַי 1905.

אין סאַלאָן האָט מען היינט גער[illegible] וועגען אַטענטאַט אויפ'ן אונטער גובע[רנאַטאָר] נאַטאָר סאָקאָלאָווסקי. דאָס האָט [illegible] געשאָסען אויף איהם, ווייל ער [illegible] דעם ערשטער מאַי צוטריבען אַ גאַנ[צע] דעמאָנסטראַציע מיט דער הילף [פון] פּאָליציי און זעלנער.

די הויף-לייט דערצעהלען, אַז [illegible] צאַר ניקאָלאַי האָט זיך שטאַרק גע[illegible] זערט אויפ'ן גענעראַל מאַקסימאָווי[טש] פאַרוואָס ער האָט אַלס פּרעזיד[ענט] [פון] מיליטער-געריכט פּערביטען פון [illegible] שטראָף אויף קאַטאָרגע דעם [illegible] משפּט'ען אַטענטאַטאָר אויפ'ן וואַר[illegible] פּאָליציי-מייסטער נאָלקען, דערצ[illegible] דער צאַר אַזוי געזאָגט:

„אַזעלכע פערברעכער מוז מען [illegible] סען!"

(פאָרטזעצונג קומט)

רעגירונגס-שטיצע פאר'ן האנדעל

דאס איז אדרינגענדער געבאט פון דער איצטיגער שווערער צייט

בעריכט פון דער יעהרליכער אלגעמיינער פערזאמלונג פון צענטראלען סוחרים-פעראיין (פיעטר. 10)

(—) נעכטען איז פארגעקומען די יעהרליכע גענעראל-פערזאמלונג פון צענטראלען סוחרים-פעראיין פעטריקאווער 10.

די פערזאמלונג עפענט אינזש. פראשקער, וואס האלט א קורצע רע־ע. צוו. אגר. זאגט דער רעדנער: איידער מיר טרעטען צו צו דער טאג-ארדנונג, האלטען מיר פאר אונזער הייליגען חוב צו בעעהרען דעם אנדענק פון אונזער פערשטארבענעם פערדינסטפולען פרעזעס רער. עמנואל האמבורסקי ז"ל און אנדערע פערשטארבענע מיטגלידער.

מיט'ן טויט פון עמנואל האמבורסקי האט אונזער פעראיין געליטען א גרויסע אבידה. א ראנק זיינע ארגאניזאטארישע פעהיגקייטען, שכל הישר און טאקט, האט ער דערפיהרט אונזער פעראיין צו א געהעריגער הויך.

פרעזידיום

נאכדעם ווערט געוועהלט אלס פארזיצער פון דער פערזאמלונג ה' יוזעף ישור-קאווסקי, אלס אסעסארען: האלענדער סקי און הורשבערג.

ד״ר. שווארצמאן לייענט פאר דעם פראטאקאל פון דער לעצטער אלגעמיינער פערזאמלונג, וואס ווערט גענומען צו קענטניש. דאן לייענט ער פאר דעם

טעטיגקייטס-בעריכט

פאר'ן פערגאנגענעם בודזשעט-יאהר.

אין אנהויב פון בעריכט גיט ד״ר. שווארצמאן אנ'אפשאצונג פון דער ווירטשאפטליכער לאגע און ווייזט אן אויף די כאראקטעריסטישע סימנים פון איצטיגען ווירטשאפטליכען קריזיס אויף דער וועלט, וואס אונטערשיידעט זיך הן מטעריאל הן סטרוקטורעל פון די פאר-מלחמה'דיגע קריזיסען. ער לאזט זיך דערקענען דורכ'ן דעוואלואירען פון די וואלוטעס פון א רייה מלוכות, דורכ'ן

קריזיס פון צוטרוי

דרך דעם צוזאמענבראך פון קרעדיט, אר-בייטסלאזיגקייט און שטייגערונג פון פראטעקציע-סיסטעם אויף דער וועלט.

אין פוילען גופא האבען פערשטארקט דעם קריזיס א רייה לאקאלע כחות, ווי די רעגירונגס-אקציע צו פערקלענערן די פרייזען, וואס איז געקומען אין אנ'אונגינסטיגען מאמענט. דער צענטראלער סוחרים-פעראיין איז געשטאנען אויפ'ן שטאנדפונקט, אז נישט נאר דארפען אויסגעגליכען ווערען די פרייזען פון ארטיקלען פון שטאט און דארף, נאר אויך די פרייזען פון קארטעליזירטע און נישט-קארטעליזירטע ארטיקלען.

פון דער צווייטער זייט איז די לאגע פון סוחר'טום בעזונדערס שווער, ווייל די

רעגירונג וויל נישט זיין שטיצע

ווי למשל דער לאנדווירטשאפט און דער אינדוסטריע.

לעצטענס מערקט זיך אפילו יא, אז די רעגירונג הויבט אן אנדערש קוקען אויפ'ן האנדעל, אבער דאך פלי־ומו זי האט נישט גרונדליך געענדערט דאס שווערע שטייער-סיסטעם, קאן מען נישט רעדען פון אנ'אמת'ער פערליכטערונג פאר'ן סוחר'טום. דאס איינציגע, וואס די רעגירונג האט יא געטאן, איז דאס ארויסגעבען די נאוועלע צום אומזאץ-שטייער, רפאר הורט און דעטייל-סוחרים.

דער צענטראלער סוחרים-פעראיין האט אויף די קאנפערענצען ביי דער רעגירונג געפאדערט, אז דער

אומזאץ-שטייער פון מאנו-פאקטור

זאל געגומען ווערען ביים אומפאנג-פונקט, רעם רויה-מאטעריאל אין לאנד, דאגעגען דארפען אלע אנדערע פאזען פון דער פראדוקציע און האנדעל בעפרייט ווערען פון צאהלען דעם אומזאץ-שטייער.

צום סוף פון זיין בעריכט שטעלט זיך ד״ר. שווארצמאן אפ אויף דעם גרויסען אנטייל פון צענטראלען סוחרים-פעראיין אין די פיל בעראטונגען מיט'ן אנטייל פון רעגירונגס-פארשטעהער, האנדעלס-קאמער א.א.וו. אין לעצטען יאהר. וואס האט געפאדערט אנ'אנגעשטרענגטע ארבייט פון דער פערוואלטונג.

נאכדעם, ווי ד״ר. שווארצמאן ענדיגט, ענטוויקעלט זיך א

דיסקוסיע איבער'ן בעריכט

וואס פערציהט זיך א לענגערע צייט.

אין דער דיסקוסיע בעטייליגען זיך די ה"ה שאפירשטיין, מארגאלים, ווייצע-פרעזעס יאשונסקי, הירשבערג, אסטראמא-גולסקי, שארפהארץ, סקאסאווסקי. אלע רעדנער בעקלאגען זיך הלמאי די פערזאמלונג איז שלעכט בעזוכט און מייל רעדנער ווארפען ארויף די שולד דערפאר אויף דער פערוואלטונג, אנדערע ווידער פערטיידיגען די פערוואלטונג.

ווייצע-פרעזעס יאשונסקי מיינט, אז ווילכטיגער פאר אלץ וואלט פאר'ן סוחר'טום געווען איינצושטעלען

אן איינהייטליכער קאלקולאציע

און פערקלענערן די אומזיניגע קאנקורענץ.

די קריטיקער ענטפערן אינזש. פראשקער און ד״ר. שווארצמאן. אינזש. פראשקער סאלידאריזירט זיך מיט דער שטעלונג פון ווייצע-פרעזעס יאשונסקי, אז דער מאנגעל פון קאלקולאציע ביי די מאנופאקטור-סוחרים ברענגט זיי מעהר שאדען ווי צאהלען 1 פראצ. און אפילו 2 פראצ. אומזאץ-שטייער. די פערוואלטונג האט געטאן אלץ צו ארגאניזירען דאס סוחר'טום. ליידער איז די אפאטיע צוליב'ן קריזיס זעהר גרויס. נישט נאר ביי אונז קומען וועניג מיטגלידער צו די פערזאמלונגען. אומעטום איז אלע געזעלשאפטען און פעראיינען איז דאס זעלבע.

ד״ר. שווארצמאן זאגט, אז גאנצע פעק מיט פראיעקטען האט די רעגירונג היי-יאהר צוגעשטעלט דעם סוחרים-פעראיין ארויסצוזאגען א מיינונג וועגען זייער צוועקמעסיגקייט און איבער דעם האט מען געמוזט ארבייטען. אפילו דער איינגעפיהרטער רימשאלט פון אומזאץ-שטייער איז אויך דער פערדינסט פון די ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס און דעם צענטראלען סוחרים-פעראיין בתוכם. וואס שייך די שוואכע-טעטיגקייט פון די בראנזשען-סעקציעס, ארדפה, זאל די פערזאמלונג געבען ענטשפרעכענדע פארשלאגען. די פערוואלטונג איז גרייט צו ארבייטען אין דער ריכטונג, אז דער פעראיין זאל אויסגעבויט ווערען און א שטארקער אינסטיטוציע פון סוחר'טום.

נאך דער דיסקוסיע ווערט פעסטגעשטעלט דער בודזשעט אויפ'ן יאהר 1932 אויף א סומע פון 40.200 זל.

ארוו. ראזענטאל ווייזט אן, אז די איצטיגע פערוואלטונג האט אין לעצטען יאהר געארבייט ביי אנגעשטרענגטע און אויסערגעוועהנליך שווערע בעדינגונגען און איבער זי האט דערפון געקאנט ארויסגעהן מיט כבוד קומט איהר דעם גרעסטען דאנק.

פאר די וואהלען נעמט נאך אמאל א ווארט פרעזעס אינזש. פראשקער, וועלכער שטעלט פאר די פאסטולאטען פאר דער קינפטיגער פערוואלטונג. צוו. אגר. וועט די פערוואלטונג ווייטער ארבייטען אין דער ריכטונג, אז דער אומזאץ-שטייער זאל גענצליך רעדוצירט ווערען ספעציעל פאר דער מאנופאקטור-בראנזשע; אויסווירקען אנ'אמנעסטיע פאר פערלעגענע שטייערען און אויסווירקען א פערטרעטונג אין שטאט-ראט.

נעמענדיג אין אכט דעם אויפשוואונג אין ארץ-ישראל, וועט זיך די צענטראלע שטעלען אין קאנטאקט מיט דער פויליש-פאלעסטינישער האנדעלס-קאמער און מיט די ווירטשאפטליכע ארגאניזאציעס פון ארץ-ישראל. עס וועלען אויך איינגעארדענט ווערען עקסקורסיעס קיין ארץ-ישראל.

נאכדעם ווי די פערזאמלונג נעמט צו קענטעניש דעם בעריכט, קומען פאר די וואהלען, וואס געבען פאלגענדע רעזולטאט:

פערוואלטונג: אינזש. ג. פראשקער, י. רעגענשטיין, י. יאשונסקי, מ. האלפערן, ל. מאזור, א. שטיינשניידער, י. ל. מארגוליעס, מ. ס. בראנאווסקי, מ. גארדאן, י. שטערן, ד. שטאל, ג. פיסטער. פערטרעטער: ל. פיינגאלד, ג. קארטשינסקי, ה. אקאוויע, ג. גלאטער, מ. קרעגניצער, י. פיטערמאן. אין דער רעוויזיאנס-קאמיסיע: י. גערסאן, ס. קאלמאנאוויטש, א. ראזענפעלד, י. ראזענבוים, י. גרינבוים. אין שידס-געריכט: אינזש. פראשקער, י. רעגענשטיין, י. יאשונסקי, י. ל. מארגוליעס, מ. האלפערן, ס. אלטמאן, ל. מאזור, א. שטיינשניידער, ה. סטאל, מ. גארדאן, א. צוטרין, מ. קרעגניצער, ה. אקאוויע, ר. פיעטרקאווסקי, ל. נא־על, י. שטערן, מ. ס. בראנאווסקי, מ. ביאלער, ג. פיסטער, נ. קארטשינסקי, י. גערסאן, י. גוטענהויז, ז. פיין, א. י. גרינשטיין, ל. טאפארעק, י. שאפירא, ה. כהאס, ג. טשארנאלעווסקי, ב. שמישקאוויטש, י. שאפירא, מ. פריעדבארד.

נאכדעם, ווי עס ווערט אנגענומען דער סטאטוט פון א פערזיכערונגס-קאסע צו פערזיכערן די פאמיליעס פון די מיטגלידער און טויט-פאלען פון זייערע שפיזער, ווערט די פערזאמלונג געשלאסען.

ביבליאגראפישע נאטיצען.

מפתח למאמרי הלכה ומאמרי אגדה

דער לאדזער איינוואוינער ר' ברוך געלבארט האט נאר וואס ארויסגעגעבען פון דרוק א נוצליכען ספר פאר תלמוד לערנער א. נ. „מפתח". דאס איז א מין תלמודישער לעקסיקאן, וואס ענטהאלט א גענויע רשימה לויט'ן אלף בית און לויט יעדער מסכת בעזונדער אלע ענינים, וואס ווערען בעהאנדעלט אין דער גמרא, סיי אין הלכה סיי אין אגדה. נעמט אויך ארום סתם שפריכווערטער, אדער פילאזאפישע סענטענצען, וואס זענען פארמולירט אין עטליכע ווערטער און פערלייכטערט אזוי ארום צו געדענקען דאס געלערנטע. דאס ספר האט גרויס ערפאלג צווישען די לערנער. ביז איצט איז ערשינען דער מפתח צום ר „מועד".

אפצייכנונגס-טאג פון „תומכי-אורחים"

דער אפצייכנונגס-טאג וואס איז פארגעקומען דאנערשטאג דעם 2 יוני לטובת „תומכי אורחים" האט אריינגעבראכט 950 זל. מיט 32 גר.

60. יאהרצייט פון קאמפאזיטאר מאניושקי

אין פילהארמאניע איז נעכטען פארגעקומען אנ'אקאדעמיע געווידמעט די 60. יאהרצייט נאכ'ן פערשטארבענעם קאמפאזיטאר סטאניסלאוו מאניושקי.

נאך דריי יאהר געכאפט דעם מערדער

פון אגענט פון די טאמאשאווער פירמע וואזשניאק

(§) מיט בערך דריי יאהר צוריק איז ערמארדעט געווארען דער איינקאסענט פון דער פירמע וואזשניאק און טאמאשאוו, פראנטשישעק מאלעץ.

מאלעץ האט בעקומען אייניגע קוילען אין דער פלייצע, פון וועלכע ער איז געפאלען א טויטער אויפ'ן ארט. דער מערדער, וועלכער האט צוגענומען דאס געלד און דעם ראווער, אויף וועלכען מאלעץ איז געפאהרען, איז פערשוואונדען, נים איבערלאזענדיג קיין שום שפורען.

עהערגעכטען האט א פאליציאנט בעמערקט אויפ'ן טאמאשאווער מארק א פערדעכטיגען פעחשוין אויף א ראווער. ער האט איהם פערהאלטען און אין קאמיסאריאט האט זיך ארויסגעוויזען, אז דאס איז טאקע דער געזוכטער באנדיט, וואס האט וואלגע'ן דערשאסען מיט דריי יאהר צוריק.

דער חברה-מאן איז אפגעשיקט געווארען אין לאדזער אויספארשונגס-אמט.

„ווייז נישט, ווייז נישט יונגעלע"

אט מיט די ווערטער ציהט ארויס א גנב א פאלטענדעל פון א קינד

(—) עהערנעכטען נאכמיטאג בעת דער 4-יעהריגער מעניעק ליבינסקי פון קאנסטאנטינער גאס 18 האט זיך געשפילט אויפ'ן הויף, איז צו איהם צוגעגאנגען עפעס אנ'אומבעקאנטער יונגערמאן און געזאגט צום יונגעלע: ווייז נאר דאס פאלטענדעל, עס איז איינגערעכט, איך וועל עס דיר אפפוצען. ווען דאס יונגעלע האט געגומען מאכען א קרומע מינע האט דער אומבעקאנטער ליבליך געזאגט: ווייז נישט, ווייז נישט יונגעלע. אט באלד ברענג איך דיר צוריק דאס פאלטענדעל" און אזוי זאגענדיג האט ער גענומען דאס פאלטענדעל און געמאכט לך. אט וואס פאר א מין שווינדלער עס זענען פארהאן.

פערזאמלונג פון טארג-שטייער'ס פון אייער בראנזשע ביים 3-טן קליינהענדלער-פעראיין אלטשטאט 10

נעכטען איז אונטער'ן פארזיץ פון פרעזעס מענדעל מינץ פארגעקומען די גרינדונגס-פערזאמלונג פון די טארג-שטעהער פון אייער-בראנזשע ביים צווייטען קליינהענדלער-פעראיין אלטשטאט 10. מיט רעדעס זענען ארויסגעטרעטען פרעז. מענדעל מינץ, ווייצע-פרעזעס זוסמאן שפייזער, ה' קאזלאווסקי, שמאי נומקע, קרייצבערג לייבוש וואקס. אלע רעדנער זאגען זיך ארויס פאר א פעראייניגונג און פאר שאפען א קאאפעראטיוו.

עס קומען פאר וואהלען, וועלכע געבען פאלגענדע רעזולטאטען: פרעזעס שלמה קאזלאווסקי, ווייצע-פרעזעס לייבוש וואקס, סעקרעטאר שמואל וואלף גאלדמאן, קאסירער אלתר בער בארלאוויטש, עקאנאם מאטעל וואלבערג, רעוויזיאנס-קאמיסיע: איטשע מאיר מענדזשיצקי, יעקב יוסף קופפער, קאנדידאטען: פנחס יעראזאלימסקי, ישראל ראזענבוים.

9-יעהריג יונגעל

ראטעוועט ארויס פון טייך זיין ברודער'ל

(§) עהערנעכטען האט א גרופע קינדער פון דארף קענטא ביי קאליש זיך געשפילט ביים טייך, לאזענדיג שיפלעך אויפ'ן וואסער. פלוצלינג איז דער 5-יעהריגער יונגעל סטאניסלאוו סורמא אריינגעפאלען אין טייך און זיך גענומען טרינקען. דערזעהענדיג דאס האט זיין 9-יעהריגער ברודער אנדזשעי זיך אריינגעווארפען אין וואסער און מיט כל הכחות דאס יונגעל ארויסגעראטעוועט.

די העלדען-טאט פון יונגעל האט אין גאנצען דארף געמאכט א שטארקען איינדרוק.

אונטערשטיצונג פאר די פאמיליעס, וואס זייערע נאהנטע זענען געפאלען אין קריג

(§) די וואיעוואדשאפט האט ערהאלטען א צירקולאר פון ארבייטס-מיניסטעריום וועגען אונטערשטיצונגען פאר די פאמיליעס, וואס זייער מאן, פאטער אדער זוהן איז געפאלען אין קריג. לויט'ן צירקולאר האבען אלע געזעצליכע און נויטגעזעצליכע קינדער דאס רעכט צו בעקומען אונטערשטיצונג פון דער רעגירונג. אלע פעראינטערעסירטע מוזען אריינטראגען בקשות אין אינוואלידען-רעפעראט ביי דער סטאראסטווא.

באלופני קעס-אויסשטעלונג נעכטען פייערליך געעפענט אין לאדז

נעכטען איז געעפענט געווארען אין לאקאל פון דער שטאטישער גאלעריע אין שענקעוויטש-פארק די אויסשטעלונג פון באלופניקעס-ארבייטען. צו דער עפענונג זענען געקומען פארשטעהער פון דער וואיעוואדשאפט, אינזש. פיאסקאווסקי, מאגיסטראט לאוונצק אל. יאעל, פרעזעס פון שטאט-ראט אגרושעוויטש, דירעקטאר פון דער האנדעלס- און האנדווערקער-קאמערען און פון א רייה אנדערע אינסטיטוציעס.

דער דירעקטאר פון דער פרייער הויכשול אין לאדז האט געהאלטען א רעדע. נאכדעם האט די פרוי פון וואיעוואדא יאשטשאלט איבערגעשניטען דעם באנד און די געסט האבען בעקוקט די אויסגערעכנטע ארבייטען.

פון די רינג-קאמפען

נעכטען אין פארלעצטען טאג פון די רינג-קאמפען האבען געקעמפט פאלגענדע פארען: דער קאמף קאוואן—טארנא איז געווען זעהר א פערביטערטער. אין דער 18 מינוט האט טארנא דורך א נעלסאן ועלעגט קאוואנען.

אין באקס-קאמף צווישען קרויזער-בירקענמאיער האט אין דער ערשטער רונדע געזיגט קרויזער.

זעהר א פערביסענער קאמף איז געפיה־ט געווארען אליווערא—וועסטערגארד, אין דער 41 מינוט זיגט אליווערא דורך א נעלסאן.

היינט קעמפען: קאוואן—בירקענמייער קראוזער—אליווערא טארנא—וועסגארד.

א גרויסע גארטען-פערוויילונג אין העלענאוו

לטובת די שולען און קינדער-היימען ביים מעדעם-סאנאטאריום

שבת דעם 11. יוני (צווייטער טאג שבועות) ארדענט איין דאס מעדעם-סאנאטאריום אין לאדז א גרויסע גארטען-פערוויילונג אין העלענאוו. די פערוויילונג הויבט זיך אן מיט א קינדער-רעפילארע אונטער די טענער פון א בלאז-ארקעסטער. דאן קומען פערשידענע אטראקציעס. עס שפילען צוויי ארקעסטערס. „מארגענשטערן" וועט אויספיהרען פרעפיטנע איבונגען, ביינאכט וועט דער גארטען אילומינירט ווערען. א בילינגע פאנטאזי-לאטעריע מיט פיל ווערטפולע פאנטען. אנ'איינגענער בילעטער בופעט די איינפרעזע זאגט צו צו זיין זעהר אינטערעסאנט.

די פערקויפטע פרוי

שפאנענדער ראמאן פון יודישען פאמיליען-לעבען אין פוילען.

פערטריבען ספעציעל פאר'ן „לאדזער טאגעבלאט" פון לעאן גאלדמאן

(148-טע פארטזעצונג)

זי האט נישט געצווייפעלט אויף קיין מינוט, אז קיפער דארף וויסען, ווער עס איז דער מענש, וועלכען זי מוז אין רער צוקונפט אויסמיידען.

אין עטליכע שעה ארום האט זי בעשלאסען דאס צו טון.

ווען זי האט געוואלט ארויסגעהן פון צימער, איז אריינגעקומען דאס שטובען-מיידעל און איהר מיטגעטיילט, אז אין קארידאר ווארט עפעס א הער, וועלכער וויל רעדען מיט איהר.

א שטארק בעאונרוהיגטע האט רויזעלע געפרעגט דעם ווארטענדיגען.

ער הייסט גאלדבערג – האט דאס מיידעל געענטפערט א פערוואונדערטע פון דעם, וואס רויזעלעס פנים האט זיך אזוי פלוצלונג געענדערט.

רויזעלע איז בלאס געווארען, שטעהענדיג מיט פערלענטע הענד אויף דער ברוסט.

א רויטקייט האט בעדעקט איהר פנים און איהר אויגען זענען געווארען פול מיט כעס.

דער דאזיגער פרעכער פערשוין דערוועגט זיך נאך צו קומען צו מיר.

וואס וויל ער פון איהר?

וויל ער זי ווידער בעליידיגען?

— זאגט איהם, אז איך נעם נישט אן – האט זיך רויזעלע אפגערופען, ציטערענדיג פון אויפרעגונג.

— איך האב איהם שוין דאס געזאגט, גנעדיגע פרייליין, – האט דאס שטובען-מיידעל געענטפערט. הער גאלדבערג האט אבער ערקלערט, אז ער וועט נישט ארויסגעהן, ביז ער וועט זיך נישט זעהן מיט אייך. ער קומט אין א זעהר וויכטיגען ענין און ער מוז זיך, זאגט ער, דורכאויס אדורכרעדען מיט אייך.

אנ'אויפגערעגטער האט רויזעלע גענומען ארומגעהן איבער'ן צימער.

אפשר איז זי זיך טועה? אפשר קומט ער זי בעטען, זי זאל איהם מוחל זיין?

אויך דאס איז מעגליך. און אויב אזוי טוט זי שלעכט, אויב זי וויל איהם נישט געבען די מעגליכקייט צו פערבעסערן אנ עולה, וואס ער איז בעגאנגען געגען איהר.

איבערקלערענדיג א ווייל, האט זי געזאגט צום דינסט-מיידעל:

— בעט איהם אריין!

דאס דינסט-מיידעל איז ארויסגעגאנגען און באלד איז גאלדבערג אריינגעקומען.

בעגריסענדיג זיך מיט גרויס רעספעקט.

דאס דינסט-מיידעל איז ארו'ס און אין א ווייל ארום האט זיך בעוויזען אויף דער שוועל גאלדבערג.

גריסענדיג מיט גרויס כבוד, איז ער געשטאנען אויף דער שוועל און געוואַרט, מ'זאל איהם אריינרופען טיפער אין צימער. רויזעלע, וואס האט א פאר מינוט עקשנות'דיג געשוויגען, האט זיך ענדליך אפגערופען:

— הער גאלדבערג! אויף אייער הייסער ביטע בין איך מסכים געווען צו האבען מיט אייך א קורץ געשפרעך, כאטש נאכדעם, וואס איז געשעהן צווישען אונז, האב איך אייך געדארפט ווייזען די טיר. יעדענפאלס ווארען איך אבער, אז אין פאדער-צימער שטעהט דאס שטוב-מיידעל אין היט אונז, און איצט זאגט, וואס איהר פערלאנגט.

גאלדבערג האט זי אנגעקוקט און געזאגט.

— איהר זענט גרויזאם, פרייליין זיבערט, אבער איך האב נישט קיין רעכט זיך צו בעקלאגען. איך פיהל אליין, ווי איך האב מיך פערשולדיגט געגען אייך. אבער איך פיהל מיך בעאונרוהיגט און די גאנצע צייט האב איך קיין ארט נישט געפינען, ביז איך האב נישט בעשלאסען צו געהן צו אייך און צו בעטען, איהר זאלט מיר ענטשולדיגען. גלויבט מיר, אז איך בעדויער זעהר מיין פריהערדיגע האנדלונג געגען אייך.

— איך בין געווען זיכער, אז איהר זענט געקומען בעטען ענטשולדיגונג, ווייל אנדערש וואלט איך אייך נישט אויפגענומען. – אבער זאגט מיר, וואס נאך פאר א ציל האט איהר מיט אייער קומען?

— איך בין געקומען אויך בעטען, איהר זאלט נישט אויסלאזען אייער צארן אויף מיר, פרייליין זיבערט, — האט גאלדבערג געזאגט, — עס איז געגוג בלויז איינעס אייער גוט ווארט, מ'זאל מיר צונעמען מיין פאקטען און איך זאל בלייבען אהן ברויט.

איך ווייס, אז איך פערלאנג ציפיל פון אייך, ווייל אזוי נאך וועט איהר נישט קענען אויספיהרען אייער נקמה אויף מיר.

רויזעלע האט געקנייטשט די ברעמען.

-- איך בעט אייך — האט זי געזאגט מיט ברענענדיגע אויגען, איהר זאלט מיך נישט אורטיילען לויט זיך, אויב איך וועל די גאנצע געשיכטע דערצעהלען קופער'ן, וועל איך עס נישט טון צוליב נקמה, נאר ווייל איך האלט עס פאר מיין חוב איהר אלץ צו דערצעהלען. איך טאר נישט שווייגען, ווייל מיין שווייגען קען ווערען פאלש אויסגעטייטשט. איך וועל דעריבער אלץ דערצעהלען.

פערברעכענדיג די הענד, האט גאלדבערג געמאכט עטליכע שריט צו רויזעלען.

— איהר ווילט מיך, הייסט עס, אומברענגען. איהר ווילט מיך אריינוואַרפען אין אנ'אפגרונד. ניין, פרייליין זיבערט איהר וועט נישט זיין אזוי גרויזאם צו מיר. איהר ווייסט נישט, וויפיל איך האב געליטען זינד יענער צייט ווען איך ת׳זב אייך דאס לעצטע מאל געזעהן, איהר האט נישט קיין אהנונג, וואס פאר א וועהטאג און פערצווייפלונג צורייסט מיר פשוט דאס האַרץ. דער געדאנק, אז איך האב פערלוירען אייער צוטרויען און אכטונג דערפיהרט מיך צו משוגעת. איך ווייס, אז איך האב שווער געזינדיגט געגען אייך, אבער אלץ, וואס איך האב געטאן, איז צוליב אפגעטויטענער ליבע. ווען איך האב זיך דערוואוסט, אז אלע מיינע האפנונגען זענען פערלוירען אויף אייביג, האב איך פערלוירען דעם פערשטאנד, האט מיך בעהערשט א מאכטלאזער צארן, וואס האט מיר פשוט צוגענומען דאס בעוואוסטזיין. איך בעט אייך, זייט נישט צו שטרענג צו מיר, האט רחמנות אויף מיר, צוברעכט מיך נישט!

רויזעלע האט איהם בעהערט, נישט א ריהר-טוענדיגער.

(פארטזעצונג קומט)

ראדיא פראגראם

מאנטאג, 6. יוני.

לאדז (233,8) שעה-צייכען און טאג-פראגראם, 12.10 פוילישע פרעסע איבערזיכט, 12.40 וועטער - קאמוניקאט, 12.45 פליטען, 4.40 שמועס אין דער פראנצויזישער שפראך, —.5 קאנצערט פון פליטען, —.6 פארטראג „גאריבאלדי" און פוילען, 6.20 ליטעראריש-מוזיקאלישע אודיציע ארגאניזירט דורכ'ן וואיעוואדישען קאמיטעט צו טראגען הילף די אלעראָרימסטע, 7.15 פערשידענעס. 7.35 ראדיא-פרעסע-זשורנאל, 7.45 קאמוניקאט פון דער לאדזער האנדעלס- און אינדוסטריע-קאמער, פילם קאלענדאר, טעאטער-רעפערטואר און פראגראם אויפ'ן נעכסטען טאג, —.8 פאפולערער קאנצערט פון ווארשאווער פילהארמאנישען ארקעסטער, 8.55 פליטען, 9.15 פארזעצונג פון פאפולערען קאנצערט, 9.50 ביילאגע צום ראדיא-פרעסע-זשורנאל און וועטער-קאמוניקאט, —.10 טאנץ-מוזיק, 10.30 שאפינגען אויף 2 פיאנא'ס אויסגעפיהרט פון רזבערט און גאבי קאסאדעסוס, 11.20 ספארט-ידיעות.

ליבערמאנס ווארשא № 49
נייע סארטען אונגארישער טרויבען-וויין

פון ספּאָרט-לעבען

פוט-באל

די געשיכטע פון דאָזיגע סאָרט ספּאָרט

3

קיין באַשטימטע פּלעצער, וואו צו שפּילען די מעטשעס זענען דאַן נישט געווען, קיין סטאַנדיקע איז בעשטימטע ערטער פאַר די צושויער זענען נישט געווען; די צושויער זענען, דערפאַר אָבער, פטור געווען פון צאָהלען איינטריט-געלד צו קומען זעהן די מעטשעס. די שפּילער פּלעגען נישט קריגען קיין בעלוינונג, אויסער אַביסעל שנאַפּס פון זייערע פערעהרער. די מעטשען פּלעגט מען שפּילען אויף אַ ברייט פעלד. אָפט-מאָל פּלעגען גיידע געגנערישע צדדים לויפען מיט'ן באַלעם שגהנע פאַר מייל. די צישויער, וועלכע האָבען געוואָלט נאָכפאָלגען דעם מעטש, פלעגען זיין געצוואונגען נאָכצולויפען די שפּילער.

ווען פוטבאַל האָט זיך גענומען ענט-וויקלען אין אַנ'אָרגאַניזירטען ספּאָרט מיט געוויסע כּללים, האָט מען אויך בעגרעניצט דאָס גרויס פון פעלד. וואו דער מעטש האָט געדאַרפט געשפּילט ווערען.

די פאַר-צייטיגע פוטבאַל מעטשען פלעגען געדויערען אַ גאַנצען טאָג, פון זון-אויפגאַנג ביז זון-אונטערגאַנג. ווען דער ספּאָרט איז אָרגאַניזירט געוואָרען, האָט מען בעגרעניצט די צייט פון שפּי-לען אויף בלויז דריי שעה. דערנאָך איז איינגעפיהרט געוואָרען אַ ה. סקה פאַר די שפּילער, זיי זאָלען זיך קענען אָפּרוהען אַביסעל. די שטרעקע פון פלאַץ, וואו די מעטשען זענען געשפּילט געוואָרען, איז פערקלענערט געוואָרען

פון צוויי מייל אויף די איצטיגע שטרע-קע.

אין אָקטאָבער 1863 איז פאָרגעקומען דער ערשטער געזעצליכער צוזאַמענ-פאָהר פון די פוטבאַל-קלובען פון פער-שידענע שטעט אין ענגלאַנד. דער צו-זאַמענפאָהר, וועלכער ווערט בעצייכענט אין דער געשיכטע פון פוטבאַל-ספּאָרט אַלס „דער ערשטער פוטבאַל-פּאַרלאַ-מענט, איז געמאַכט געוואָרען איינצו-פיהרען איינהייטליכע כּללים פאַר די מעטשען אַריינברענגען אַ טאַלק און אָרגאַניזירען אַ פערבאַנד פון אַלע קלו-בען אין ענגלאַנד. דער פוטבאַל פּאַר-לאַמענט האָט אויסגעאַרבייט די ערשטע כּללים פון די מעטשען.

דער ספּאָרט איז געוואָרען אַלץ מעהר און מעהר פּאָפּולער אין ענגלאַנד און אין איהרע קאָלאָניעס און אַלע טיילען פון דער וועלט. פוטבאַל האָט זיך ביס-לעכווייז פערוואַנדעלט אין דער נאַציאָ-נאַל שפּיל פון ענגלאַנד. בעזונדערס פּאָפּולער איז דער ספּאָרט געוואָרען אין סקאָטלאַנד.

דער ספּאָרט האָט זיך גענומען פער-שפּרייטען אין אַנדערע לענדער אויך און האַלט זיך אין איין ענטוויקלען און פערשפּרייטען און געווינען נייע אַנ-העננער.

פוטבאַל ווערט איצט געשפּילט אין אַלע טיילען פון דער וועלט. בעזונ-דערס פּאָפּולער ווערט איצט דער ספּאָרט אין די אַמעריקאַנער לענדער, וואו ער קאָנקורירט אַפילו מיט'ן נאַציאָנאַלען ספּאָרט פון אָקסען-קאַמף. ביז מיט אַ צעהנדליג יאָהר צוריק איז ענגלאַנד גע-ווען די היים פון דעם ספּאָרט די סקאָט-לענדער און די ענגלענדער זענען בע-טראַכט געוואָרען אַלס די בעסטע שפּי-לער. איצט, אָבער, האָבען די אַמערי-קאַנער פערכאַפּט דעם אָרט. זיי ווערען

איצט בעטראַכט אַלס די בעסטע שפּי-לער אין דער גאַנצער וועלט. די קליי-ניקע אַמעריקאַנער רעפּובליק אורוגוואַי האָט זאָגאַר בעוויזען צו פערכאַפּען די וועלט-טשעמפּיאָנשאַפט עטליכע מאָל.

יודען אין סאָקער-געים

ביז דעם וועלט-קריג האָבען יודען וועניג-וואָס זיך אינטערעסירט אין פוט-באַל ספּאָרט. דאָ און דאָרט זענען גע-ווען אַ פּאָר יודישע קלובען, יודישע יונגעלייט, וועלכע האָבען זיך אינטע-רעסירט מיט דעם ספּאָרט. פון ערשט-קלאַסיגע יודישע שפּילער האָט מען נישט געהערט.

די יודישע קלובען האָט מען מעהרס-טענס געקענט געפינען צווישען דער יודישער שטו. ירענדער יוגענד אין די צענטראַל- און מערב-אייראָפּעאישע לענ-דער, די ברייטע מאַסען אין מזרח-איי-ראָפּאַ, רוסלאַנד און פּוילען האָבען זיך וויינינ-וואָס אינטערעסירט מיט ספּאָרט.

אָבער נאָך דער וועלט-מלחמה האָט דער ספּאָרט גענומען אַריינדרינגען אין די ברייטע יודישע מאַסען. די יודישע יוגענד אין אַלע לענדער האָט זיך אַ נעם געטון צו ספּאָרט. ספּעציעל זענען זיי פערקאָכט אין פוטבאַל.

„פ. ז. פ. נ."-טאָג אין לאָדז

מעטש ל.ק.ס. — „א" קל. ס רעפּרעזענטאַנץ 2:8

אין דעם היינטיגען מעטש צווישען ל. ק. ס. און דער רעפּרעזענטאַנץ פון אַ קלאַס האָט געזיגט די טעכניש בעסע-רע ליגע מאַנשאַפט. אין ל.ק.ס. האָבען געפעהלט די בעסטע שפּילער, וועלכע נעהמען אַנטייל אין דער רעפּרעזענטאַנץ פון צפון פּוילען.

טויערן האָבען געשאָסען פאַר ל.ק.ס. שאַלאַפּסקי 2 און פּעיצ 1 פאַר דער רעפּרעזענטאַנץ נישט אויסגענוצט אַ 11 מעטער.

פאַרמעטש

„בר-כוכבא"-י. כ. פּ." 2:2 (2:0)

אַלס פאַרמעטש איז פאָרגעקומען אַ מייסטערשאַפטס-מעטש פון „צ"-קלאַס, צווישען „בר כוכבא" און „י.ק.פּ.", וועל-כער האָט זיך פערענדיגט מיט'ן רעזול-טאַט 2:2. דערביי האָט „בר כוכבא" נישט אויסגענוצט אַן 11-מעטער.

פ. ז. פ. נ. טאָג אין גאַנץ פּוילען

לעמבערג: „פּאָגאָן" — „טשאַרני" 0:3

פּויזען: „וואַרטאַ" — רעפּרעז. „א" קלאַס 1:4

קאַטאָוויץ: שלעז. „ליגאַ" — רעפּרעז. „א" קלאַס 1:1

קראָקאָ: „ליגאַ" רעפּרעז. — רעפּרעז. פון יור. קלובען 1:9

סאָסנאָוויץ: סאָסנאָוויצער רעפּרעז. „ר.ד." (שלעזיען) 3:0

ווילנאַ: „22 פּ.פּ." — רעפּרעז. פון ווילנאַ 2:5

ביאַליסטאָק: „וואַרשאַוויאַנקאַ" — „יאַגעלאָניאַ" 2:12

קאַמף וועגן דער מייסטערשאַפט פון אייראָפּאַ אין מיטעל-געוויכט

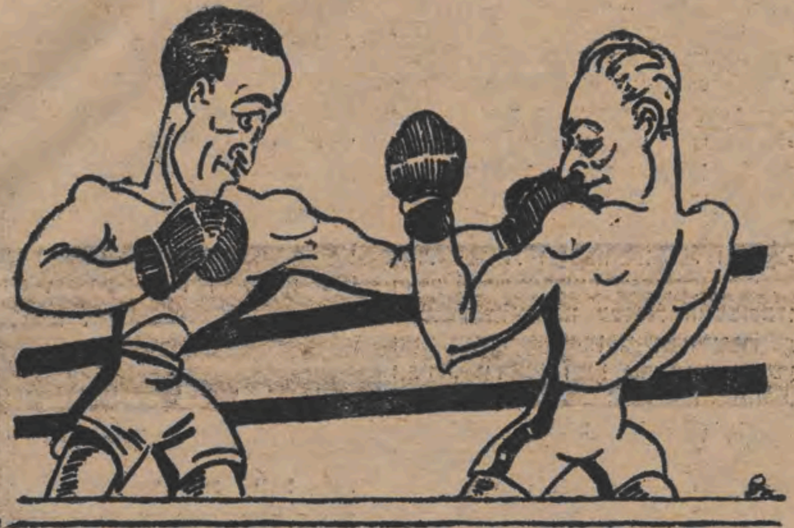

נעבעטען איז אין וויען פאָרגעקומען דער באָקס-קאַמף וועגען מייסטער-טיטעל פון אייראָפּאַ צווישען דייטש היין דאָמגערגען (לינקס) און דעם ווינער שטיינבאַך (רעכטס)

מעטש צפון-פּוילען מיט דרום-פּוילען 4:2

אין דעם מעטש צווישען די רעפּרע-זענטאַנצען פון פּוילען-צפון מיט פּוילען-דרום האָט אָפּגעהאַלטען אַ זיג מיט 4:2 די רעפּרעזענטאַנץ פון פּוילען-צפון.

בליץ-שנעל פוטבאַל-טורניר אין לאָדז

שבת 3 נאָכמיטאָג איז אויפ'ן פּלאַץ פון „ווידזעוו" פאָרגעקומען דער ערש-טער בליץ-שנעל פוטבאַל-טורניר, וועל-כער איז ביז איצט נאָך נישט בעקאַנט געווען אין לאָדז בכלל.

אין דעם דאָזיגען טורניר האָבען אַנ-טייל גענומען צוויי יודישע און צוויי נישט-יודישע מאַנשאַפטען: „הכח", „מכבי", „טוריסטען" און „ווידזעוו".

צוליב'ן אונזיכערען וועטער האָבען זיך נאָר פערזאַמעלט אַ טויזענד-קעפּי-גער עולם צושויער.

דאָס שפּיל איז נישט געשטאַנען אויף קיין הויכער מדרגה, ווייל כמעט אַלע מאַנשאַפטען זענען אַרויסגעטרעטען מיט רעזערוו-שפּילער. געשפּילט איז געוואָרען צו צוויי רונדען, יעדע צו 15 מינוט. צו-זאַמען זענען פאָרגעקומען 6 מעטשען.

די פאַוואָריטען האָבען דאָס מאָל פער-פיהרט, דאָס ערשטע אָרט האָט פערנו-מען די אַרבעטער-מאַנשאַפט „ווידזעוו" מיט 5 פּונקטען. דאָס צווייטע אָרט „טו-ריסטען" מיט 4 פּונקטען, דאָס דריטע אָרט „מכבי" מיט 2 פּונקטען, און דאָס לעצטע אָרט „הכח" מיט 1 פּונקט.

די רעזולטאַטען זענען געווען פאָלגענ-דע:

„הכח" — „טוריסטען" 2:1
„ווידזעוו" — „מכבי" 1:1
„הכח" — „מכבי" 1:1
„ווידזעוו" — „טוריסטען" 1:2
„הכח" — „ווידזעוו" 2:0
„טוריסטען" — „מכבי" 0:2

דער שליסעל צום ערפאָלג איז אַנ'אַנאָנסע אין „לאָדזער טאָגעבלאַט".

גאַרבאַרניאַ איז בערלין

דער קראָקאָווער ספּאָרט-קלוב „גאַר-באַרניאַ" דער מייסטער פון פּוילען איז אַרויסגעטרעטען אויף 2 מעטשען אין בערלין. דעם ערשטען מעטש האָט ער פערשפּילט צו „הערטאַ" 3:4 דאָגעגען אין צווייטען טאָג מיט „וויקטאָריאַ" האָט ער געזיגט 5:2

רייכט אַ לעטישער דריי-קאַמף

דער לייכט-אַטלעטישער דריי-קאַמף, וועלכער איז פאָרגעקומען צווישען די רעפּרעזענטאַנצען פון לאָדז—קראָקאָ—שלעזיען האָט זיך פערענדיגט מיט אַ נצחון פון שלעזיען.

דער ערשטער דייטשער ווינד-מיהל-עראָפּלאַן

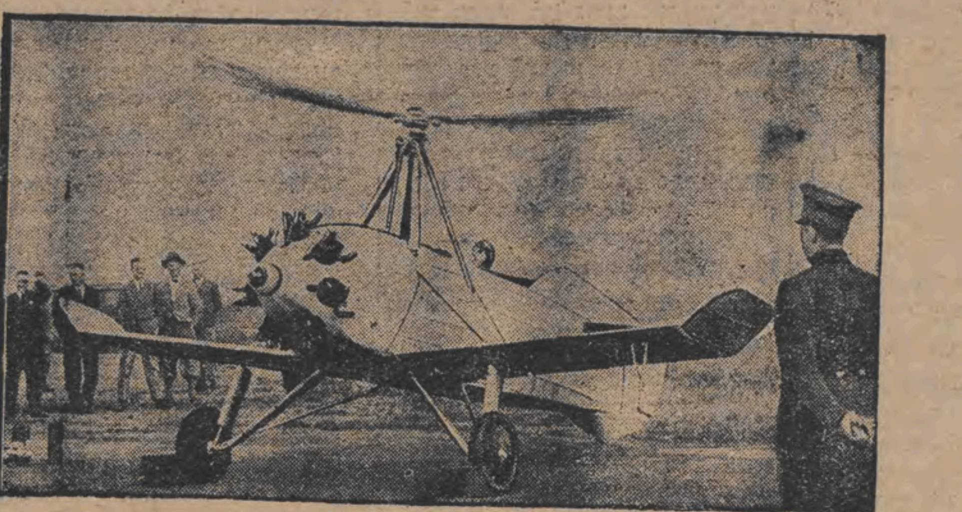

די דייטשען האָבען געגומען אויסאַרבייטען ווינד-מיהל-עראָפּלאַנען, וועלכע האָבען די מעלה, אַז מען קען זיך מיט זיי עראָפּלאַנען אומעטום און זיי פליהען גענוג שנעל

דער שאַרפער פינאַל ביי די ענגלישע פערד-געיעגן

פאַר 600 טויזענד צושויער איז פאָרגעקומען אין עפּסאָם (ענגלאַנד) דאָס גרויסע פערד-געיעג אויף דער וועלט. אין געיעג האָבען זיך בעטייליגט 21 פערד. דעם פּרייז פון 350 טויזענד זל. האָט געוואונען דאָס ערשטע פערד.

היינט און טעגליך!!! פער'שיכור'ענדע ליבעס-געשיכטע אויפ'ן פאָן פון דער צוזינגענדער דונאַי-הויפּט-שטאָט א. נ. היינט און טעגליך!!!

2 הערצער שלאָגן צו טאַקט פון וואַלץ

Irena Carnero, Stefan Laskowski, Witold Rychter

— אין די — הויפּט-ראָלען:

דער לוקסוסיעזער טעאַטער-בנין איז פערזיכערט אויפ'ן פאַל פון אַ שלעכט וועטער. אָנהויב פון סעאַנסען: אין וואָכען-טעג 4 נמ., שבת, זונטאָג, חגאות 12 מיטאָג. אויפ'ן ערשטען סעאַנס אַלע פּלעצער צו 50 גר.

איינאיינציג קלאַנג-קינאָ אין גאַרטען
שענקעוויטשאַ 40, טעל. 141-22

דאָס קאָנצעסיאָנירטע עלעקטראָטעכנישע ביוראָ
„ELEKTRUM"
Łódź, Piotrkowska Nr. 64. Tel. 247-04.
פיהרט אויס אַלעאַרט עלעקטראָטעכנישע איינריכטונגען פון ליכט און קראַפט. ספּעציעלער וואַרשטאַט פון וויקלינג און רעפּעראַטור פון מאָטאָרען, דינאַמאָ-מאַשין, אַלעאַרט פערשידע-נע עלעקטרישע אַפּאַראַטען. יעדער אַרבייט פיהרען מיר אויס:
פּינקטליך ● רעעל ● ביליג ● און מיט גוואַראַנציע.
קויפט און פערקויפט מאָטאָרען. — ווענטילאַטאָרען ווערען מאָמענטאַל רעפּערירט. געדענקט דעם אַדרעס: „עלעקטרום" פּיעטריקאָווער 64 אין הויף לינקס פאַרטער

נוצט נור דעם שוין 25 יאָהר בעוואוסטען פּראָשעק און פּלאַסטער „ראַדיקאַל" פּרייז נור 30 גר. היט אייך פאַר עגליכע נאָכמאַכונגען וועלכע ברענגען קיין נוצען נור שאָדען די פיס און אייער געזונד. אויך פלין „ראַדיקאַל" נעגען וואַנצען גאַראַנטירט אויף אַ גאַנצען זיכער. פּרייז פון פלעשעל 100 גראַם 70 גר. אויך קינסטליכער שניי צונג אויף פערש. פערוויילונגען, חתונות, בעלער א.ז.וו. אַ שאַכטעל גענוג אויף 100 סאַנסען פּרייז 30 גר. עלעס צו בעקומען ביים צייטונג-פערקויפער ווינער פּיטריקאָווער 10. — פערקויפער אויף פּראָווינץ ווערען געזוכט

עס ווערט געזוכט
אַ געהילפס שוסטער-געזעלען
דרעוונאָווסקאַ 8 פּאָנט אין שוסטער-געוועלב.

2 שטובען מיט אַקוך
ביליג, באַלד איבערצוגעבען
אַלעע 1. מאַי 23, וואוינונג 24.

שרייבען שעהן און שנעל
לערנט אויס דער בעריהמטער קאַליגראַ ל. בערמאַן אין 15 לעקציעס. אויך ווערט אויסגעלערנט גוט שרייבען אַ יודישען בריף אין 15 טעג, אפילו דעם וואָס קען גאָרניט. די עלטער שפּילט קיין ראָלע ניט.
זאַוואַדזקאַ 19 1 ש., פר

אַ צימער צו פערדינגען
מיט אַלע בעקוועמליכקייטען. צו ערפאַהרען לואיזאַ (טשטשעלצאָוו קאַניאַוסקיך) 12 № יי. 4

Dr. HALTRECHT
ספּעציאַל-ארצט
פאַר הויט און געשלעכטס-קראַנקהייטען
פּיעטריקאָווער 10, טעל. 245-21
נעמט אָן פון 8—11 פריה, פון 12.30—1.30 נ"מ. און פון 5 ביז 9 אָוו. זונטאָג פון 10 ביז 1 בייטאָג

קאַלערטע און ווייסע דאַמען-וועש
FOTOTA RĘCZNA — האַנד-אַרבייט
נעמט אָן צו שטיקען און נייען מיט אייגענע ווי אויך אָנפערטרויטע וואַרע ווי Petite-reine Crêpe-de-Chine א.ז.וו. אַלעס לויט פּאַריזער און ווינער זשורנאַל. זאַוואַדזקאַ 27 בלייוויץ.

קויפט נור פון די 1-טע קוועלע
גרויסער אויסוואַהל
שפּאַציר-וואָגענס אייזען - ניקעל בעטען | מאַטראַצען ספּרענזינגאָווע „Patent" וויזימאַטשקעס אַמעריקאַנער

צו בעקומען אין פאַבריקס-לאַגער
„DOBROPOL" Łódź, Piotrkowska 73 אין הויף

אַנאָנסען-פּרייז: פאַר אַ מילימעטער-שורה פאַר טעקסט ... גר., אין טעקסט 24 גר. פּרייזען 40 גר. ... [illegible]

Tlocarnia: E. i M. Hamburskich, Łódź, Piotrkowska 16. [illegible]

Odpowiedzialny Red.-wydawca: [illegible]